

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHelsea 3—3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: CHelsea 3—3878

NO. 68. — ŠTEV. 68.

NEW YORK, FRIDAY, MARCH 23, 1934. — PETEK, 23. MARCA 1934

VOLUME XLII. — LETNIK XLII.

WILLIAM GREEN NI IZGUBIL VSEGA UPANJA

ZASTOPNIKI DELAV. FEDERACIJE SO SE ŠTIRI URE POSVETOVALI S PREDSEDNIKOM ROOSEVELTOM

Predsed. Roosevelt je začasno preprečil stavko pristaniških delavcev na zapadni obali. — Železniška družba je priznala unijo. — Vsa avto-industrija bo najbrž licenzirana. — Predsednikov tajnik je sporočil poročevalcem, da se bodo pogajanja nadaljevala.

William Green, predsednik American Federation of Labor, se je zaeno z drugimi strokovnimi voditelji posvetoval več ur s predsednikom Rooseveltom, kako bi bilo mogoče odvrniti preteči štrajk v avtoindustriji.

Ko je zapustil Belo hišo, je rekel časniškim poročevalcem, da ima precej upanja na končni uspeh.

Po Greenovem zatrdilu čakajo delavci poročila industrijalnega diktatorja Hugh S. Johnsona, predno bodo storili kak nadaljni korak.

Green in tovariši zahtevajo, naj avto-magnatje priznajo unijo ter so se bridko pritožujejo, ker tovarne kar v masah odpuščajo tiste delavce, ki agitirajo za unijo.

Predno bo padla odločitev, bo treba rešiti še važno vprašanje, ki se tiče licenziranja vse avto-industrije, v kateri je zaposlenih nad dvestopetdeset tisoč delavcev.

Ob pacifiški obali je sklenilo 12,000 pristaniških delavcev zaštrajkati.

Predsednik Roosevelt je poslal sinoči v San Francisco brzojavko, v kateri je pozval unijo, naj odgodi štrajk. Delavci so se vklonili njegovi želji oziroma povelju.

Preteča stavka Delaware & Hudson železnice je bila odstranjena. Železniška družba je sklenila s stavkarji kompromis.

V Freeholt, N. J., je zastavkalo tisoč delavcev v tamkajšnji tovarni za izdelovanje preprog. Zastavkali so zato, ker jim je družba znižala plače za osem odstotkov.

WASHINGTON, D. C., 22. marca. — Zastopniki organiziranih avtomobilskih delavcev so se danes štiri ure posvetovali s predsednikom Rooseveltom. Pozneje je bilo objavljeno, da nevarnost štrajka sicer še ni odstranjena, da je pa veliko upanja, da se bodo avtomagnati vklonili delavskim zahtevam.

William Green, predsednik Ameriške Delavske Federacije, je izjavil:

— S predsednikom smo imeli zelo prijetno in zanimivo konferenco. Z gotovostjo lahko rečem, da je bil dosežen precejšen napredek za odstranitev stavke.

Predsednikov tajnik Stephen Early je sporočil časniškim poročevalcem, da ni bil sklenjen še nikak dogovor in da se bodo pogajanja nadaljevala.

Industrijalni diktator Hugh S. Johnson, ki se je udeležil posvetovanj, je izjavil: — Vse se je obrnilo znatno na bolje, toda zaenkrat se še ne ve, kakšen bo konec.

Zvečer je govoril predsednik William Green po radio ter poudarjal, da je kompanijska unija za delavce dosti slabša kot če bi ne imeli nikake unije.

Pristaniški delavci na pacifiški obali, ki so se vklonili pozivu predsednika Roosevelta in začasno ne bodo zastavkali. Zahtevajo predvsem priznanje unije ter zvišanje plače od 85c na \$1 na uro.

ALBANY, N. Y., 22. marca. — Odbor, ki ga je imenoval predsednik Roosevelt, je dosegel sporazum med 2300 železničarji ter Delaware & Hudson železniško družbo.

Družba ne bo železničarjem skrčila plače in bo priznala unijo strojevodij. Nova pogodba stopi dne 1. aprila v veljavo.

Mornariška konferenca bo v Ženevi

GLASOVANJE ZA NEODVISNOST FILIPINOV

Glasovanje glede neodvisnosti otokov je bilo preloženo. — Filipinci naj sami glasujejo.

Washington, D. C., 22. marca. — Vred dolge vrste dodatnih do-
točb k predlogi o neodvisnosti Filipinskih otokov je bilo glasovanje v sen tu odgodeno. Poslanska zbornica je že prej glasovanje o tej predlogi preložila.

Senator King iz države Utah je govoril dve uri proti predlogi ter je zahteval več časa za pripravo dodatnih določb in predlagal, da filipinski narod sam glasuje glede predloge. King je tudi obljubil, da bo sam staval predlogo, ki bo Filipincem zagotovila neodvisnost. Drugi senatorji so predlagali, da se prehodne doba desetih let zniža na pet ali še manj let.

Senator Tydings je bil edini, ki je zagovarjal načrt za neodvisnost otokov. V svojih izjavanjih je rekel, da ameriška vlada ni imela nikake pravice polastiti se Filipinov, in Amerika se naj drži svojih načel in da Filipincem svobodo, za katero se potegujejo že 35 let. Toda Tydings je rekel, da da je takojšnja in popolna svoboda, kakršno predlagata senatorja Vandenberg in King, krivična in nevarna, ker so prebivalci v gospodarskem oziru še otroci. Na njegove predlog je bilo glasovanje glede neodvisnosti otokov preloženo.

DAVEK NARAŠČA

Washington, D. C., 22. marca. Zakladniški urad je naznanil, da je v dvajsetih dneh prejel 218 milijonov 324.617 dolarjev dohodninskega davka v primeri z lanskim davkom v znesku 160 milijonov 744.922 dolarjev.

PROTI NAZIJSKE ŽRTVE

Pariz, Francija, 22. marca. — Pomozna družba za pomoč nazijskim žrtvam v Nemčiji naznanja, da je nazijska vlada v Nemčiji v 14 mesecih svojega obstoja krivca 3000 mrtvih in 11.682 ranjenih oseb. V koncentracijskih taborih se jih nahaja 174.000.

CANANDAIGUA, N. Y., 22. marca.

— Delavci Civil Works Administration, ki so bili zaposleni pri gradnji velikega mostu, so zastavkali. Stavkarjem so se pridružili tudi vozniki, ki dovažajo gradbeni material.

LANCASTER, Pa., 22. marca. — 1200 delavcev Civil Works Administration, ki so včeraj zaštrajkali zaradi znižanja plače, se bo jutri zopet vrnilo na delo. Dobivali bodo staro-plačo — 50c na uro.

DETROIT, Mich., 22. marca. — Narodna avtomobilska trgovska zbornica izjavlja, da predsednik William Green prikriva dejstva. Njegov namen je spraviti vse avtomobilske delavce v Ameriško Delavsko Federacijo kot plačujoče člane.

— Green pa prav dobro ve, — je rečeno v izjavi, — da ameriški narod ne bo nikdar trpel diktature Ameriške Delavske Federacije.

'KRASSIN' BO POMAGAL EKSPEDICIJI

V kratkem bo ledolomec odplul iz Ljeningrada. — Vozil bo skozi Panamski kanal.

Ljeningrad, Rusija, 22. marca. Sloviti ruski ledolomec 'Krassin' bo v nekaj dneh odplul na 12.380 milj dolgo pot skozi Panamski kanal in bo skušal rešiti 89 mož, ki se nahajajo na ledeni plošči v Severnem ledenem morju blizu obrežja Vzhodne Sibirije.

Za to pot je bil Krassin popolnoma predelan ter opremljen z vsem potrebnim za plovbo v tropskih kot ledenih morjih. Vozil bo čez Atlantik skozi Panamski kanal in po Pacifiku proti severu ob obrežju Združenih držav in Kanade ter ob Alaski in proti Sibiriji, kjer se nahaja ponesrečena ekspedicijska.

Ekspedicijska je skušala najti pot preko Severnega ledenega morja iz Arhangelska v evropski Rusiji do Vladivostoka, toda njen parnik 'Čeljuskin' se je potopil in 89 mož z desetimi ženami in dvema otrokoma se je rešilo na ledeno ploščo. Žene in otroci so bili rešeni z aeroplanom.

ŽLATO PRIHAJA V AMERIKO

Ocherbourg, Francija, 22. marca. — Na parnik Olympic, ki je na potu v New York, je bilo nalozeno zlata, ki tehta 935 kilogramov in ima vrednost 10,200,000 frankov ali \$663.000.

KUPIL PONAREJEN DENAR

Miami, Fla., 22. marca. — William Schlittenhardt iz New Yorka je kupil za \$85 ponarejene bankovce v vrednosti \$300. Obsojen je bil na dve leti ječe.

ITALIJANSKI PARNIK

SE JE POTOPIL

Manila, Filipinski otoki, 22. marca. — Italijanski tovorni parnik Otranto se je potopil, ko je bil na potu iz Singapore v Šanghaj. Posadka je bila rešena in prepeljana v Manila.

VODITELJEM VOHUNOV SO NA SLEDU

Osumljena voditeljica je odpotovala iz Londona. Switz je vsak dan kupil veliko število jajc.

Pariz, Francija, 22. marca. — Policijska isče voditelja "največje vohunske družbe v zgodovini" in preiskovalni sodnik Andre Benon namerava pozvati vlado Združenih držav, da prične slična preiskava.

V laboratoriju profesorja Aubreya so bili najdeni novi dokazi v obliki številnih listin. Aubrey je bil v tork reširan.

Sodnik Benon moči o vseh informacijah, katere sta mu podala Robert Gordon Switz in njegova žena, ki sta prodajala vojaške tajnosti Francije, Anglije in Združenih držav Rusiji in Nemčiji. Oba se nahajata v strogem zaporu.

London, Anglija, 22. marca. — Angleške oblasti smatrajo Roberta Gordon Switza za orodje velike vohunske družbe, čije voditelje še niso bili prijeli. Prva voditeljica vohunske družbe v Angliji je bila neka žena, ki je sedaj odpotovala iz Anglije. Ta žena je iz Londona dajala Switzu navodila za vohunstvo v Franciji, toda ni mogar ni, ki bi povedal, da jo je kdaj videl.

Policijska stoji nasproti mnogim zagonetkam. Kaj na pomeni zapisnik s tajno pisavo v knjigi, katero je pred 18 meseci pustil v svojem stanovanju Switz, ko je naglo pobegnil iz Londona? Zakaj je Switz vsak dan kupil veliko število jajc, na katerih je policija našla majhne luknje? Kdo so bili nočni obiskovalci, ki so vedno prihajali, ko je oskrbnik hiše že odšel? Zakaj je Switz iskal stanovanje na stehi visoke hiše?

Metz, Alzacija, 22. marca. — Lepa nemška vohunka Sophie Drosd, znana pod imenom "lepa Sophie", je bila vled vohunstva obsojena na 7 let ječe in 2000 frankov globe. Dokazano ji je bilo, da je sprejela načrt francoskih utrb ob nemški meji ter novo francosko strojno puško.

Berlin, Nemčija, 22. marca. — Neko poročilo iz Prage naznanja, da je praška policija aretirala 25 oseb zelo izvežbane vohunske družbe. Poročilo pravi, da je bil na čelu te družbe nek dr Riegelhaupt in da je vohunila v korist Poljske, Rusije in Nemčije.

ŽELEZNIŠKA NESREČA V RUSIJI

Moekva, Rusija, 22. marca. — Blizu Sverdlovskaja sta trčila dva vlaka in mrtvih je bilo 33 oseb, 68 pa ranjenih.

Osební vlak, ki je vozil z veliko naglieo, se ni zmenil za signal ter je zavozil blizu postaje Tavatui v tovorni vlak. Osem železniških voz je bilo razbitih, kakor tudi obe lokomotive.

Odgovorni železniški uslužbenec so že v zaporih. Najvišja kazen za tako dejanje v Rusiji je smrt. V teku enega meseca je to že četrta slična nesreča.

JAPONCI NISO ZADOVOLJNI IN JO HOČEJO IMETI V TOKIO

ŽENEVA, Švica, 22. marca. — Visoki diplomatični krogi so mnenja, da se bo mornariška konferenca leta 1935 vršila v Ženevi, kar bo posledica kompromisa med Anglijo, Združenimi državami in Japonsko.

STRAHOVIT POŽAR NA JAPONSKEM

Pogorelo je skoro celo pristaniško mesto Hakodate. — Nad tisoč ljudi je izgubilo življenje.

Tokio, Japonska, 22. marca. — Po zadnjih poročilih je pri velikem požaru v Hakodate, ki je najvažnejše pristanišče na otoku Hokkaido izgubilo življenje najmanj 1000 ljudi. 80 odstotkov mesta je pogorelo.

Požar je nastal, ko so se med hudim viharjem porušili dimniki na hišah. Požar je divjal vso noč in se je razširil tudi v predmestja.

Kot pravi japonska časnikarska agentura Rengo, leži 80 odstotkov mesta v razvalinah; pogorela so vsa državna poslopja. Vse prometne zveze so prekinjene in poročila o velikih nesreči so prišla po brezličnem brzojavu z ladij, ki se nahajajo v bližini mesta. Električna naprava je bila kmalu po izbruhu požara uničena.

Mnogo ljudi je iskalo pribežališča na parnikih v pristanišču. Požar se je pričel ob 6.30 zvečer.

Kot pravi neko poročilo, je mesto podobno živemu peklu. Prebivalci beže v temi in na potu celo puščajo majhne zavitke, katere so rešili iz gorečih hiš.

Po japonskem načinu so hiše v Hakodate večinoma zgrajene iz tenkega lesa, ki pri požaru naglo postanejo žrtev plamenov.

Mesto so obiskali že mnogi požarki. Hakodate je primeroma novo mesto in leži ob velikem zalivu v morški ožini Tsugaru. Ko je bil otok še pod rusko oblastjo, so Rusi porabljali Hakodate za zimsko pristanišče, ki je bilo tudi prvo japonsko pristanišče, ki je bilo odprto za trgovino z inozemstvom.

NORMA MILLEN NI ZADOVOLJNA V JEČI

Delham, Mass., 21. marca. — Norma Millen, lepa žena roparja in morileca Murtona Millena, sanja v svoji celici o svobodi in o Hollywoodu.

Norma je prepričana, da bo popolnoma oproščena svoje krivde pri zločinih svojega moža ter pravi, da bo takoj, ko bo izpuščena iz ječe, šla v Hollywood.

Njen mož, Murton Millen, njegov brat Irving in Abraham Faber se nahajajo v isti kaznilnici pod obdolžbo, da so oropali Needham Trust Co. in so pri tem ustrelili dva policista.

Norma v kaznilnici noče delati, ker si noče pokvariti svoje lepote, katero hoče porabiti kot igralka v Hollywoodu.

Glede svojega moža je rekla: "Murton? Ž njim je vse končano".

Japonska bo v kratkem predlagala, da se skliče konferenca v Tokio. Japonci bodo namreč vztrajali, da je sedaj njihova dežela na vrsti, ker je bila prva mornariška konferenca v Washingtonu, druga pa v Londonu.

Ker pa Japonska zahteva gleda bojnih ladij enakost z Anglijo in Ameriko, bosta London in Washington ta njen predlog sprejela hladno. Ako ne pride do sporazuma glede števila bojnih ladij med posameznimi državami že pred konferenco, bo Amerika dala prednost za konferenco Ženevi pred Tokiom.

Japonci pa bodo najbrže nasprotovali Ženevi, ker je sedež Lige narodov. Ker pa niti Anglija niti Združene države ne kažejo posebne želje, da se vrši konferenca na njihovem ozemlju, bo najbrže Japonska pristala, da pride v Ženevo, ako ne bo kake druge rešitve.

Ker pa se je že ena konferenca v Ženevi izjalovila, se politični krogi, ki se v ozkem stiku z Ligo narodov ne zavzemajo preveč za Ženevo, medtem ko bodo manjši narodi najbrže zahtevali Ženevo. Združene države bodo tudi zahtevale, da udrdijo Filipinske otoke in Guam, ker je zaradi zavzetja Mandžurije prišel ob veljavno sporazum glede Pacifika med Združenimi državami in Japonsko.

Po tem sporazumu so Združene države privolile z Japonsko razmerje 5—3 glede bojnih ladij pod pogojem, da obe državi snodujeta neodvisnost in nedotakljivost Kitajske in da Združene države na svojih posestvih na Daljnem istoku ne bodo gradile mornariških postojank.

Vsled japonskega nastopa v Mandžuriji in zaradi zahteve po enakosti v številu bojnih ladij je prišel ta sporazum ob veljavo. Do sedaj še ni znano kako daleč bodo šli Japonci v svoji zahtevi za enakost mornarice z Združenimi državami, ako bodo Združene države proti temu zahtevale udrditi svojih posestev na Daljnem istoku.

PAPEŽ JE RAZVELJAVIL ZAKONE

Vatikan, 22. marca. — Vatikanško sodišče Rota je leta 1933 razveljavilo 30 zakonov. 43 prošnj je Rota zavrnila.

ŠPANSKA GRADI BRODOVJE

Modrid, Španija, 22. marca. — Cortes je dovolil 83,000,000 peseta (\$13,319,500) za zgradbo mornarice. S tem hoče Španija v prvi vrsti pomagati brezposelnim.

SMETNA KORA.

Umrli je v St. Vincent Hospital v New Yorku rojak Tony Rigler, tar 22 let, stanujoč na 354 W. 18. Street. Vzrok bolezni — pljučnica. Pogreb bo v soboto ob 10. dopoldne z mazo v slovenki cerkvi na pokopališču sv. Trojice v Brooklyn.

DIMITROV O POŽIGU NEMŠKEGA PARLAMENTA

Navzlic nasprotnim izjavam Hitlerjevskih generalov in proti priporočanju so bili v lipškem procesu oproščeni, toda navzlic temu zaprti Bolgari Dimitrov, Popov in Tanev izpuščeni in so takoj odpotovali z letalom v Moskvo. Tam so jih seveda nadušeno sprejeli, saj so postali ta čas sovjetski državljani in ruski boljševiki jih bodo znali pošteno izkoristiti za propagando. Takoj po prihodu v Moskvo so prešli bolgarski komunisti inozemske novinarje in se dolgo razgovarjali z njimi. Dimitrov je opisl, kako je bil izpuščen in izgnan iz Nemčije.

V turek zgodaj jutraj, je pravi, so nas nepričakovano zbudili in nam zapovedali, naj takoj vstanemo, se oblečemo in pospravimo stvari, niso nam pa povedali, kje in kam nas hočejo odpeljati. Kmalu je pa prišel zastopnik tureškega ministrstva in nam povedal, da smo izpuščeni in da bomo z letalom poslani do sovjetske meje. Naša prošnja, naj pokličejo zastopnika Sovjetske Rusije, ki smo se hoteli z njim pogovoriti o potovanju v Rusijo, je bila odklonjena. Šele v Moskvi smo zvedeli, da sovjetski poslanik v Berlinu sploh ni bil obveščen, da smo izgnani iz Nemčije. Naše prve besede zahvale veljajo mednarodnemu proletariatu in širokim slojem poštenih intelektualcev vseh dežel, ki so se borili za naše osvobodjenje. Danes lahko mirno rečem v svojem in v ime svojih dveh tovarišev, da če bi ne bilo te kampanje, ki se je razširila po vsem svetu, bi ne bili danes v Moskvi.

Danes je baš obletnica požara nemškega parlamenta in trdno sem prepričan, da zavzemajo pravi inspiratorji tega požiga visoka državna mesta in da je bil požig nemškega parlamenta delo narodno socialistične stranke, čije vodstvo je organiziralo to provokacijo.

Dimitrov je podrobno govoril o fašističnem terorju in o grozotah po koncentracijskih taboriščih in ječah v Nemčiji. Inozemski novinarji, ki so nas opetovano posetili, je dejal, so nas spraševali po našem pravlju in kako se nam godi, ede pa pa celo vprašal: "Pa vas vendar tu ne pretepa in ne mučijo?" Reči moram, da je mučenje pri narodnih socialistih rafinirano in da je moralno mučenje enako grozno, kakor telesno. Med kratkim postankom našega letala v Kraljevu me je kriminalni svetnik Heller prosil, naj bom objektivni in naj ne govorim o Nemčiji "svinjarij", kakor delajo drugi.

Novinarji so se seveda zanimali za to in ono in vsak je imel nekaj vprašanj. Ta čas so prinesli Dimitrovu in njegovim tovarišem mnogo šopkov, med njimi tudi od Leninove vdove Krupske in od njene sestre Uljanove. Na vprašanje novinarjev je Dimitrov odgovoril: "Nemški fašisti niso mogli izpolniti nam namenjenih groženj, ker je nas čuval mednarodni proletarijat. Sodniki, ki v Nemčiji vendar še niso vsi politično polno-

krvni arijci, so morali s svojo razsodbo rešiti nalogo tako, da bi bil volk sit in koza cela. Toda niti Salomom ni znal rešiti take naloge in tudi lipško sodišče je s svojo razsodbo ni rešilo. Če bi nas bilo obsodilo, bi bilo s tem pred svetom sodilo ne samo fašistično Nemčijo, temveč tudi vse civilno sodstvo. Zato smo bili oproščeni. Koza je ostala cela, toda volk se ni nažrl. Še eno bomo pa šele zdravniki povedali, ali smo res ostali zdravi. Pa tudi mi nismo bili s sodiščem zadovoljni in tudi Goering je odšel nezadovoljen.

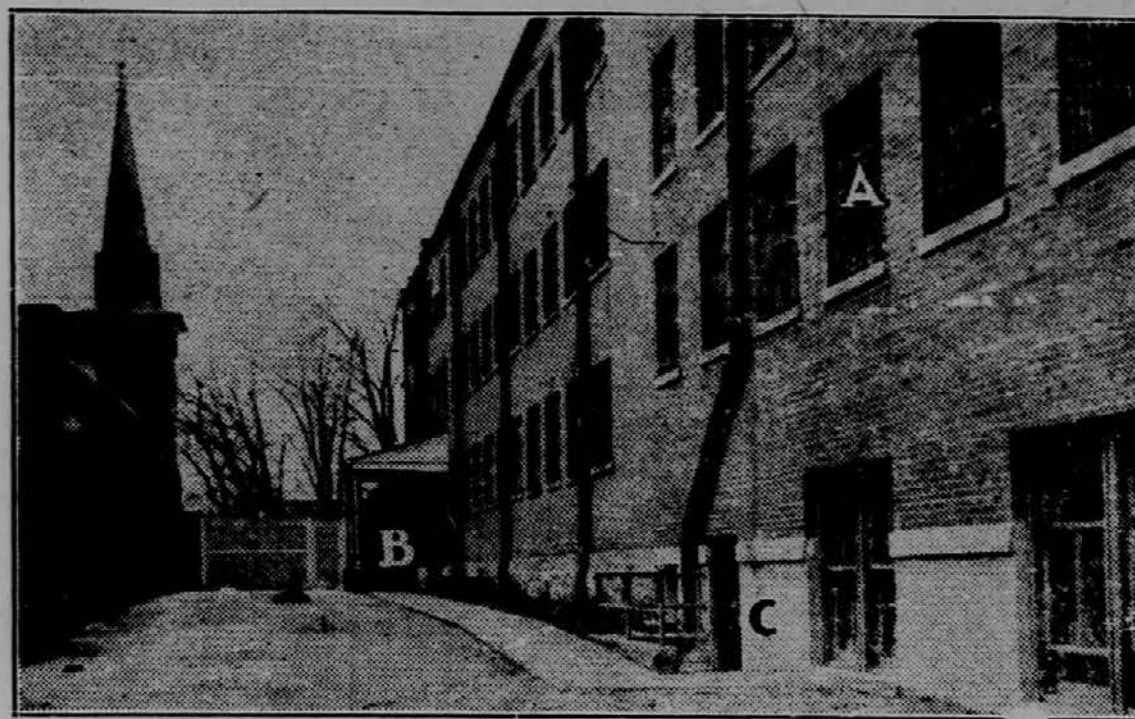
Dimitrov je govoril tudi o lipškem sodišču, kako pogosto so ga oropali pravice do zagovora. Pet mesecev smo bili noč in dan uklenjeni, v okovih smo sedeli, v okovih spali, in kolikor se morem spominjati, sem se v teh petih mesecih samo enkrat pošteno naspal. Na drugo vprašanje je Dimitrov odgovoril, da je po njegovem prepričanju možno, da je Lubbe zažgal restavracijo v poslopju državnega zbora, toda druge prostore tega prostora so zažgali drugi ljudje, o katerih Lubbe sploh ni vedel, kdo so. Končno je Dimitrov izjavil, da je srečen, da je prišel slednjič v Rusijo, kjer bo lahko nadaljeval revolucionarno delo.

TRIJE OČETJE ENEGA OTROKA

Lastnik elektrotehničnega zavoda v Budimpešti Vojteh G. je bil leta 1930, obsojen na plačevanje alimentov za svojega nezakonskega otroka, čigar mati je bila zelo pošteno 25letno dekle, ki se z njo ni mogel oženiti samo zato, ker mu je bila nujno potrebna večja ženina, dota, dekle pa ni imelo niti belica. Lani je prispel mož v Segedin, kjer se je seznanil z nekim trgovcem in mu potožil, kako težko obeti posledice svoje ljubavne pustolovščine v Budimpešti, kjer da se je dal zapeljati dekletu, ki ga je potem srečilo z nezakonskim otrokom, da mora zanj plačevati visoke alimente. Med pogovorom je pa prišlo na dan, da sta oba očeta enega in istega nezakonskega otroka in da oba vestno plačujeta alimente zanj že tri leta.

Posledica je bila, da sta oba dekleta tožila zaradi sleparije. Dekle je pa prišlo pred sodnika že kot žena, kajti tretji, ki je v kritičnem času tudi imel z njo ljubavno razmerje, slučajno ni rabil denarja in se je z materjo "tudi svojega" nezakonskega otroka poročil. Pred sodiščem se je obtoženka zagovarjala, da je imela ljubavno razmerje z vsemi, ker ni vedela, kateri izmed njih je pravi oče njenega otroka. Alimente je pa v dobri veri zahtevala od vseh. Obravnava je bila predložena, ker mora sodišče zaslišati še obtoženkega moža. Gotovo pa je, da bo obsojena zaradi sleparije in tudi alimentov ne bo več dobivala.

POSREČEN BEG IZ JEČE

Na gornji sliki je ozadje jetnišnice, iz katere je prosluli ropar Dillinger pobegnil. Črka A označuje okno celice, v kateri je bil zaprt; C so stranska vrata, vođeča iz kuhinje; B so vrata z dvorišča na cesto. Na spodnji sliki je šerifka Lillian Holley, kateri je bil izročen Dillinger v varstvo; poleg nje je Dillinger.

ČLOVEK SPREMINJA PODNEBJE

Spreminjanje vremenskih prilik je že starodavna človeška sanja. Uspehi so bili vedno minimalni, spreminjale so se le metode. Nekdo je skušal človek nevihte preganjati s kopji, puščicami in zvonovi, danes hoče morskim tokom dati drugo smer.

Iz najnovejšega časa sta znana oba ruska načrta, po katerih naj bi zajezitev mrzlih morskih tokov dvignila temperaturo sibirskih ozemlj. O obeh načrtih smo na tem mestu že govorili. Eden se tiče zajezitve mrzlega toka, ki se usmerja iz Kariškega morja proti obali Severne Sibirije in odvira topli Zalivski tok. Inž. Avdojev, oče tega načrta, je mnenja, da bi se s to zajezitvijo (med obema otokoma Nove zemlje in otokom Vajgačem ter koptino) dvignila temperatura prostiranih severosibirskih ozemlj. Drugi načrt bi rad med tokom Sahalinom in obalo Vzhodne Sibirije zaprl mrzlemu Limanskem toku dostop v Japonsko morje. Dejansko je danes vzhodna obala Sibirije z mestom Vladivostokom zaradi tega toka pozimi zaledenela, poleti zamegljena, dočim ima Japonska zaradi toplega Čušimskega toka, ki jo obliha od juga, kakor znano, milo podnebje.

Tehnično bi se zajezitev dala izvršiti, vprašanje je samo, dali bi bil učinek takšen, kakršnega si želijo. Ni namreč izključeno, da bi toplejše morje na vzhodu pritegnilo samo mrzle zračne mase iz notranjosti Sibirije in bi se podnebje ob Japonskem morju samo poslabšalo namestu da bi se izboljšalo. Eksperiment bi bil drag, toda bi imel neprecenljivo znanstveno vrednost — in mogoče tudi stvarno.

Prav tako velikopotezni so načrti, ki naj bi spreminjali podnebje puščavnih predelov z ustvaritvijo velikanskih umetnih jezer. Že večkrat smo pisali o načrtih, s katerimi naj bi se ogromni kompleksi Sahare spremenili v zelene oaze s tem, da bi s prekopi spustili vodo Sredozemskega morja v njene depresije. Eden teh načrtov, ki predvideva nastanek velikega jezera v Quattarski depresiji (Egipt) in ki mu gre v prvi vrsti za pridobivanje električne energije iz vodovja, ki bi po prekopi padalo v to depresijo, se bo menda v doglednem času uresničil.

To se bo zgodilo mogoče tudi z drugim načrtom, ki hoče s spreminitvijo toka dveh rek ustvariti v Kalaharski puščavi velikanska jezera in po stalnem izhlapevanju teh jezer tako povečati množino padavin v omenjeni puščavi, da bi se potem spremenila v rodovitno ozemlje. A vprašanje je, da-li bi ne bilo izhlapevanje po tem zamisle-

ku še vse premajhno, da bi utegnili znatno vplivati na padavinske prilike. Človek namreč prerad preceňuje efekt svojega dela in nima pravega pojma o silah, ki jih ima narava na razpolago za ustvarjanje vremenskih prilik.

Zelo drastično se je pokazalo to neumevanje naravnih prilik n. pr. v primeru znamenitega ameriškega meteorologa Jamesa Espeyja, ki je predlagal, da bi povečali količino padavin po Združenih državah s tem, da bi zažigali vsak teden velike množine gozdnega lesa. Mož je namreč vedel, da nastajajo včasih zaradi navpičnih zračnih tokov, ki se dvigajo s požarišč, hipne plohe in je menil, da bo mogoče po istem principu ustvarjati pogoje za dež na debelo na umeten način. Toda ne glede na to, da ti navpični zračni toki nikakor nimajo vedno omenjenega učinka, je gotovo, da bi umeten dež za tako velika ozemlja, kakršno je ameriško, zahteval več lesa, nego ga je na zemlji sploh.

Naročite se na "GLAS NARODA" največji slovenski dnevnik v Združenih državah

LAŠKI VOJVODA IN MADŽARSKA PLESALKA

Zadnjič smo poročali, da se poročil švedski princ Sigvard z berlinsko meščanko Eriko Patzek. To pa ni edini ženin plemenitega rodu, ki ga je ljubezen tako privzela, da hoče pretrgati vse rodbinske vezi in poteptati vse tradicije, samo da popelje kraljico svojega srca pred oltar. Duh demokracije prodira tudi drugod med plemstvo, kar ga je še ostalo, in vedno več je primerov, ko si izberejo visoki gospodje navadne meščanke za žene. Eden takih je tudi italijanski vojvoda Giuseppe Gravino di Comitini, ki si je izbral za ženo lepo madžarsko plesalko.

Vojvoda Gravino di Comitini je lastnik ogromnih veleposestev na otoku Siciliji. Zagledal se je v lepo madžarsko plesalko Marto Fuere-dijevo in poroka bo v Budimpešti. Vojvoda je bil že šest let vdovec in v plesalko, ki gostuje zadnje čase s svojimi rojaki v Palermu, se je zaljubil zato, ker je zelo podobna njegovi pokojni ženi. Podjetna plesalka je že dosegla, da se bo praznovala poroka v Budimpešti zelo svečano.

POSLANCI — ZASPANCI

Švedske poslance v Stockholmu je dogotrajna debata tako utrudila, da so drug za drugim začeli dremati. Če so bili za svoje dremanje plačani? Seveda, saj so yendar zastopniki naroda.

RUDARJEVA ŽRTEV ZA TOVARIŠE

Te dni so v Blytheju, North-umberland, ob udeležbi vsega domačega prebivalstva pokopali mla-dega 19-letnega možkega, ki je žrtvoval svoje življenje, da je rešil rudarje, ki so bili v rovu na delu. Rudarji iz celega okrožja so v ta namen zbrali potrebno vsoto, s katero bodo postavili na grob svojega rešitelja dostojen spomenik.

Bilo je sredi noči, ko je izbruhnil iz doslej neznanih vzrokov v nekem delu Seghillovega podzem-skega rova ogenj, ki se je širil z bliskovito naglico. Ker je stroj za dovajanje zraka dovajal mnogo kisika, se je ogenj širil s silno brzino, tembolj, ker so bča v rovih velika skladišča suhega lesa.

Na svojem samotnem kraju v strojnici je bil tedaj samo en mož: 19-letni rudar John Gillis. Dim je udaril najprej v strojnico in ga opozoril, da se je nekaj zgodilo. Gillis je planil k najbližjemu telefonu ter oznanil po rovu, da gori. Potem je stekel naprej, da bi odkril ognjišče požara. Kmalu je ugotovil, da gori hodnik, iz katerega se cepi na vse strani več ro-vov. V nekem delu teh rorov pa je bilo na delu več rudarjev. Če bi prodrli ogenj do njih rova, bi bili pogubljeni. Tega se je mudi Gillis dobro zavedal, zato je tekel kar so ga nesle noge, da bi tovariše obvestil o nesreči, ki jim je pretela.

Nesreča je hotela, da so bili nesrečniki brez telefon. zveze s stroj-nico. Zato je Gillis nape vse sile in dirjal, da bi jih obvestil o po-žaru. Spotoma se vpiil na vse grlo. Od nikoder glasni! Gillisa je začel v grlu griziti dim, ki mu je razje-dal oči. Vročina je postala nezno-sna. Kljub temu je kričal na vse grlo.

Ker se ni nihče odzval, mu ni preostalo drugega, kakor da je tekel osebo k ogroženim rudarjem. Zavihal si je kvišku joč in si po-maknil klobuk globoko na obraz. "Ogenj, ogenj! Bežite ven!" se je glasil njegov svarilni klic, ki je slednjič dosegel rudarje, katerim je bil namenjen. Možje niti slutili niso nevarnosti. Pri medli svetlobi bljark so se njih krampji zadirali v rove, lopate pa so dvigale premog in ga metale na vozi-ček. Nenadoma pa so rudarji ob-stali v delu. "Saj to je vendar naš človek!" je dejal nekdo potem, ko so omedlelemu Gillisu posvetili v obraz. Dva rudarja sta ga dvignila in odnesla iz rova. Obleka je bila vsa sežgana in je odpadala v capah.

Ko so rudarji prišli iz svojega rova, jim je udaril v obraz sajasi-dim. Dihali so težko toda s pogu-mom so vendarle prišli na pro-sto. Nikoli pa se ne bi rešili, da jih ne bi bil Gillis osebo opozoril, kaj se zgodi, če nemudoma ne zapuste podzemlja.

Kolona je kmalu prišla do iz-hodnega rova in kmalu so rudar-je potegnili kvišku. Zgoraj so ru-darji že formirali gasilne oddel-ke. Povsod je bil glasen halo. Kmalu so se gasilske kolone spu-stile v podzemlje, kjer so zasle-goreči rovi.

Samaritani pa so odpeljali Gil-lisa v bolnišnico, kjer je že površna preiskava dognala, da ima hu-de opekline po vsem životu. Čevlji so mu na podplatih pregoreli. Bilo je očitno, da je tekel Gil-lis skozi ogenj in žerjavico. V bol-nišnici se je Gillis ovestil. Nje-govo prvo vprašanje je bilo te-daj: "Ali so rešeni?" Ko so mu pritrdili, je globoko vzdihnil: "Bi-lo je strašno, vse okrog mene je gorelo, da nisem mogel odpreti oči. Tekel sem in padal in boleči-ne, ki sem jih čutil na hrbtu, so me opozarjale, da gori na meni obleka. Zavedal sem se tudi, da

bi bilo vse izgubljeno, če bi okle-val. Bilo je strašno!"

Po te izjavi, ki so jo vzeli na zapisnik, je Gillis umolknil. Čez nekaj časa je umrl. Možno, ki je oblegala bolnišnico, da bi izvede-la kaj o njegovem zdravstvenem stanju, je vest pretresla do moz-ga. Rudarji pa so sklenili, da po-nese šestorica rešenih krsto reši-telja v grob.

Medtem so bile gasilske kolone za-slele goreči rovi in zamašile dohod-zraka v rudnik. Samo vodjo od-delka je bil tako omamili, da je moral v zdravniško oskrbo.

DUNAJSKI DOGODKI V FILMU

Čeprav je avstrijska vlada iz raz-umljivih razlogov prepovedala filmati znane dunajske dogodke, ki so se bili razvili do krvave držav-ljanske vojne, ni mogla preprečiti, da bi ne bili filmski operaterji po-sneli mnogo krvavih prizorov z du-najskih ulic. Film, ki kaže vse glavne dogodke državljanske voj-ne na Dunaju, je prišel v Monako-vo, od koder je potoval z letalom v London. Zaradi tega filma je bil na Dunaju aretiran Litvanec Do-red, bivši fotograf ruskega kaska-derja dvora, mož burne preteklosti.

V sovjetski Rusiji je bil Dored nekoč že obsojen na smrtno kazen, ker se je vrnil tja, da bi filmal po-grebne svečanosti ob Leninovi smr-ti. Angleški in ameriški diplomati so se pa zavzeli zanj in tako je srečno ušel smrtni kazni. Udeležil se je tudi znane Wilkinsove ekspe-dicije s podmornico "Nautilus", kjer je tudi filmal.

KAKO SNUBIJO UMAKALITI

Snubec položi svojo glavo v na-ročne svoje ljubljence in jo lju-bežno v oči gleda. Pogled ni zelo va-zen, ker se to godi — ponoči. Deklica boza glavo snubca, najprvo oči. Ko so se njeni nežni prsti do-taknejo očesnih vejic, vzame ščipal-nik in mu izpuli večice. Ta prav-ica deklice obstoja že več kot tisoč let. Ali ni to merda navada! Tam fant ne more zapeljati dekleta, ker vsaka takoj opazi, da je svojo sre-čo pri drugi poskušal.

ZEMLJEVIDI

STENSKI ZEMLJEVIDI SLOVENIJE

Na močnem papirju s plat-ninimi pregibi7.50

POKRAJNI ROČNI ZEMLJEVIDI:

Dravska Banovina 30
Ljubljanske in mariborske oblasti 30
Pohorje, Kezjak 30

CANADA

..... 40

ZDRUŽENIH DRŽAV

VELIKI 40
MALI 15

NOVA EVROPA

..... 60

ZEMLJEVIDI POSAMEZNIH DRŽAV:

Alabama, Arkansas, Arizona, Colorado, Kansas, Kentucky, Tennessee, Oklahoma, Indiana, Montana, Mississippi, Washing-ton, Wyoming 25

Illinois, Pennsylvania, Minne-sota, Michigan, Wisconsin, West Virginia, Ohio, New York, Virginia 40

Naročilom je priložiti denar, bodisi v gotovini, Money Order ali poštne znamke po 1 ali 2 centa. Če pošljete gotovino, rekomandirajte pismo.

K N J I G A R N A
"GLAS NARODA"
216 W. 18 Street
New York, N. Y.

Spomladanski Skupni Izleti:

ILE DE FRANCE, 5. MAJA v Havre
Karta do Ljubljane \$117.54; za tja in nazaj \$206.50

BREMEN, 10. MAJA v Bremen
Karta do Ljubljane \$122.24; za tja in nazaj \$211.50

BERENGARIA, 12. MAJA v Cherbourg
Karta do Ljubljane \$119.24; za tja in nazaj \$206.50

ILE DE FRANCE, 26. MAJA v Havre
Karta do Ljubljane \$117.54; za tja in nazaj \$206.50

BERENGARIA, 26. MAJA v Cherbourg
Karta do Ljubljane \$119.24; za tja in nazaj \$206.50

Kdor želi imeti prijetno družbo, naj se nam takoj priglasi in če je gotov, naj pošlje nekaj are, da mu preskrbimo najboljše prostor na enem izmed teh parnikov. Mi bomo takoj preskrbeli vse potrebne listine za potovanje in sploh vse, da bo vsakdo zadovoljen. Dolgoletnekušnje in priporočila onih, ki so se posluževali našega posredovanja, so najboljše jamstvo vsakemu. Priglasite se takoj za navodila na:

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(TRAVEL BUREAU)
216 West 18th Street New York, N. Y.

Važno za potovanje.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj ali dohiti koga od tam, je potrebno, da je poučen v vseh stvareh. Vse naše dolgoletne skušnje vam zamoremo dati najboljša pojasnila in tudi vse potrebno preskrbeti, da je potovanje udobno in hitro. Zato se zaupno obrnite na nas za vsa pojasnila.

Mi preskrbimo vse, budiš prošnje za povratna dovoljenja, polna liste, vize in sploh vse, kar je za potovanje potrebno v najhitrejšem času, in kar je glavno, za najmanjšo stroško.

Nedržavljan naj ne odlašajo do zadnjega trenutka, ker predno se dobi iz Washingtona povratno dovoljenje, RE-ENTRY PERMIT, trpi najmanj en mesec.

Pišite torej takoj za brezplačna navodila in esentavilamo vam, da boste poceni in udobno potovali.

SLOVENIC PUBLISHING CO.
TRAVEL BUREAU
216 West 18th Street
New York, N. Y.

POKOPAN S HRANILNO KNJIZICO

V literaturi imamo več veselo-iger, ki se sicer okrog sreče in glavnih dogodkov, Italijani so dobili nedavno veseloligo, ki obravnava zapleteno zadevo sreče, na katero je zadnji umrl bogati stric milijon in si ga zažil v suknu, namenjen za kredo, da bi kaznoval neuporne, po denarju hrpenče dedič. Zadal pa poročajo iz Genove, da se je tam nekaj takega v resnici pripetilo. Življenje plagira gledališki domišleki, samo to razliko, da genovski pokojnik ni storil tega iz škodoželjnosti, temveč iz strahu pred tatovi.

Nedavno je umrl v Genovi bogat kmet Luigi Costa, star samec, ki so ga dali sorodniki na njegovo, pred smrtjo izraženo željo, pokopati v njegovi najprijetnejši obleki, ki je zadnje čase sploh ni slika. Ko so pa pregledovali njegovo zapuščino, so pogrešili hranilno knjizico na 50.000 lir, o kateri so vedeli, da jo je imel doma in da jo je vedno nosil v žepu. Šele biva služkinja je povedala, da si je pokojnik zašil hranilno knjizico v podlogo sukniča, ki so mu ga dali v grob, in sicer iz strahu pred tatovi. Dediči so dobili dovoljenje za ekshumacijo in tako jim dedščina ne bo ušla.

IGRE

Beneški trgovci, Igranka v 5. dejanju	60
Cyran de Bergerac, Herlika komedija v petih dejanjih. Trdo vezano	1.70
Edeta, drama v 4. delu	60
Gospa z morja, 5. del	75
Lokalna železnica, 3. del	90
Marta, Scenaj - Richmond, 4. dejanja	30
Oh vojski, Igranka v štirih slikah	30
Thentore saine na Mladavščev večer, Mladinska igra s petjem v 3. dejanjih	60
R. U. R. Drama v 3. dejanjih o predigro, (Čapek), vez.	45
Revizor, 5. dejanj, trdo vezano	75
Za kriz in svobodo, Igranka v 5. dejanjih	35
Ijudski oder:	
4. zv. Elstapet, 5. dejanj	60
5. zv. Po 12 letih, 4. dejanja	60
Zbirka ljudskih iger:	
3. snopč. Milin pod zemljo, Sv. Neta, Sanje	60
13. snopč. Vostalka, Surti Marijo Devica, Marijin otrok	30
14. snopč. Sv. Boštjan, Junaka deklica, Matera blagovest	30
15. snopč. Turki pred Dunajem, Fahjula in Neta	30
20. snopč. Sv. Jost; Ljubzen Marijinega otroka	30

KNJIGARNA
"GLAS NARODA"
216 W. 18th Street
New York, N. Y.

OPICE SE PRIPRAVLJAJO...

Južna Afrika stoji ta čas v znamenju svojevrstnega vdora divjih pavianov, ki prihajajo z gor in pustijo po nižinah. Njih število čenijo ta čas na 180.000 glav, vendar neoprestano narašča.

Doslej so smatrali te opice za vegetarijance, če izvzamemo to, da se od prilike do prilike hranijo z žuželkami, pajki, polži in ptičjimi jajci. Sedaj pa so pokazale, da se znajo spraviti tudi na živino, zlasti drobnico, ki jo napadajo z veliko prednostjo in spravljajo v svoja nedostopna gorska zavetišča. Enemu samemu farmarju je čreda pavianov v tekni četrte ure ugrabila n. pr. preko 200 ovc.

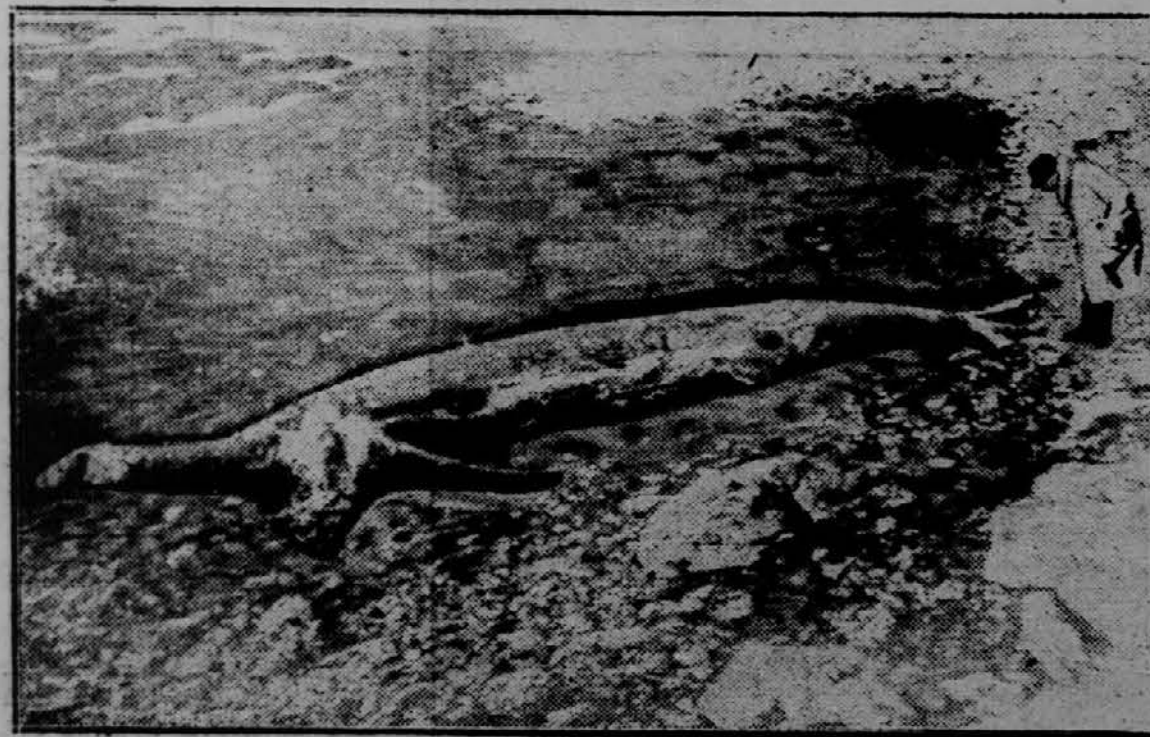
Se večjo škodo pa povzročajo nevarni gostje po nasadih, vrtovih in vinogradih, v katere vdirajo po dobro premišljenem načrtu, z uporabo izvidnih čet in gotovo pod trdim vodstvom vodilne živali. Vse, kar ni privezano in prikovano, postane njihov plen, obrambni ukrepi ljudi so pa nezadostni. Paške in celo strojnice se niso dobro izkazale, strup isto tako ne. Sploščka so jim farmarji nastavliali posede z alkoholom, ki so ga paviani lokalni s posebnim naslodo. Ko je pa na ta način padlo nekoliko sto živali, so se začele ostale izogibati strupeni vabli in danes ji ne gre noben več na lim. Tudi drugi strupi ne zaležejo, ker so paviani silovito previdni in prekanjeni in kmalu doženejo, kaj jim dobro de in kaj jim škodi.

Edino orožje, ki obeta nekaj uspeha, so kace strupenjače. Teh se opice tako boje, da pobegnejo v paničnem strahu, čim kakšno zagledajo. Požirajo celo škorpione, ko so jim odtrgali želo, toda kač se boje kakor vrag križa. Zato so začeli farmarji v ogroženih delih Afrike z vso naglico uvažati strupenjače. Seveda si s tem naprtujejo na hrbet drugo nevarnost, da okužijo doslej kač proste pokrajine s to golaznijo. Toda druga izhoda skoraj ni.

Kakšni so vzroki, ki so napotili divje opice do te invazije, še ni točno znano. Nemara jih žene pomanjkanje hrane, nemara tudi sama objestnost, kajti tudi te so polne. Zamorski domačini pa smatrajo to invazijo za znak, da se bližajo težji hudi časi suše in pomanjkanja ter navajajo za to primere iz prejšnjih časov. Res je in vsak način, da opice svojega plena ne požrejo takoj, temveč, da ga spravljajo v svojih domovih za slabe čase.

"GLAS NARODA"
zopet pošiljamo v domovino. Kdor ga hoče naročiti za svoje sorodnike ali prijatelje, to lahko stori. Naročnina za stari kraj stane \$7. V Italijo lista ne pošiljamo.

"MORSKA POŠAST"

Blizu Cherbourga v Franciji je vrglo morje na kopno nenavadno morsko žival. Dolga je 25 čevljev, široka 5, in ima tričevlje dolg vrat. Znanstveniki pravijo, da se ne more primerjati z nobeno izmed dosedaj znanih morskih živali.

PROTISTRUP IZ ČLOVEŠKE KRVI

"Munch. Mediz. Wochenschrift"

poročajo o izumu vodje dermatološke klinike v Tübingnu, profesorja Liesnerja, ki odkriva nove vidike seroterapije (zdravljenja nalezljivih bolezni s sirtokami). Povzročitelji bolezni, ki okužijo človeško kri ali telo, naletijo na odpor "antitoksinov", snovi, ki jih izloča kri, da bi oslabila (nevtralizirala) strup. Če je ta odpor iz katerikoli vzrokov premalo izdaten, premaga bolezen organizem. Seroterapija ima nalogo organizmu v tem boju priskočiti na pomoč. To stori na aktiven ali pasiven način. V prvem primeru dovaja organizmu snovi, ki pospešijo proizvodnjo protistrupov. To so kulture istih, toda razkuženih ali oslabljenih (razredčenih) mikrobov, ki so napadli organizem ter izzvali bolezen. Pri pasivnem načinu ni treba obolelemu organizmu izdelovati antitoksinov. V tem primeru cepimo z mikrobi katerikoli žival (ovoce, konja in sl.). Njena kri izdeluje potem protistrup in ta se dovaja obolelemu človeku. Na žalost ne dobimo redno pripravljene krvi za naše bolezni primerne sirtoko. Marsikateri mikrobi ogrožajo samo človeka, dočim ne povzročijo nobene reakcije v organizmu živali. Profesor Liesner je sklenil izpopolniti to vrzel s posredovanjem zdravega človeka, ki bi dodajal potrebne protistrupe. Učinkovitost človeške sirtoke je od daleč prekosila konjsko in ovčjo. Profesor Liesner je rešil na ta način več žrtev splošnega zastrupljenja krvi, ki bi bile sicer izgubljene. Seveda obstoji potreba po ljudeh, ki bi dovolili, da se jim vcepijo vsaj razredčeni mikrobi, da bi na ta način rešili bližnjega. To je predpogoj za možnost novega ozdravljenja. Prof. Liesner se je po večini posluževal uslug sorodnikov. A vsikrat je moral klicati tudi ljudi, ki so bili pripravljeni na cepljenje proti posebni odškodnini. Ker ne pomeni to cepljenje nobene nevarnosti za zdravje, bodo gotovo kmalu imele vse velike klinike listo svojih "dobaviteljev sirtok", kakor imajo zdaj zabeležene stalne "dobavitelje krvi".

MONOKEL — ZADNJA MODA

Monokel velja že od davnih časov za znamenje najvišje izvoljenosti, mimogrede je tudi znamenje neumnosti. Posegno danes je znak popolne izgubljenosti v vsakem smislu, zlasti če ga nosijo ljudje, ki sploh niso kratkovidni, ali pa če si ga pritiskajo razne dame pred oči. Po vsemestih je očitno, da se vedno mnogo ljudi, ki se za splošno revščino prav nič ne menijo in bremensko posnemajo vsako modno bedarijo, čeprav se tako izživa revno ljudstvo. Monokel — tokrat samo za dame — je trenutno dernier ei, zadnja moda. Nekaj popolnoma ekscentričnega in v vsakem oziru norega postaja v nekkih krogih normalno; vsaka

teli damie, katerih moške morajo najbrže težko delati, da v štedilniku gori, se obnaša kakor kaka kokainistka. Daanski monokel je kar čez noč postal velika moda. In francoski fabrikanti, ki izdelujejo pajčolane, so se hitro znašli in dojel kar je bilo treba storiti. Nositi monokel ni tako enostavno in se je treba temu priučiti. Posebno pri mizi se lahko zgodi, da pade v juho. Kako si torej pomagati? Modni diktatorji so pričeli

izdelovati kot dih tanke pajčolane, ki ovijajo ženski klobuk in segajo preko desnega očesa in imajo na tistem mestu, ki pade na oko, mesto tkanine vdelano tanko, črno obrobjeno steklo. Torej mala prevara, ki pa je za dame potrebna, ker z navadnimi dolgimi trepalnicami pravega monokla sploh ni mogoče nositi. Če dama z monokliem sname klobuk, zgine tudi njen monokel in vse, je zopet normalno, v kolikor smo se že na-

vadili na povarvane obrazne, umetno razširjene zenice in pobrite obrvi.

RJAVI FRAK.

V monakovskem Nemškem gledališču so imeli vsakoletni novinarski ples. Na tej priložnosti so mogli udeleženci prvič občudovati najnovejšo nemško modno novost: rjavi frak. Tako oblečeni so prišli na ples mnogi činitelji sedanjega režima.

Povesti in Romani:

Agitator (Kersnik) broš.	80	Lev na feno (roman)	80	Študent naj bo, V. zv.	35
Andrej Hofer	50	Lucifer	1.	Sveta Notburga	35
Beneška vedeževalka	35	Marjetica	50	Spisje, male povesti	35
Belgrajski bliser	35	Materina irtev	50	Stežeslede	30
Bel mesec	40	Moje življenje	75	Sopek Samotarke	35
Bele noči, mali junak	60	Mali Lord	80	Sveta noč	30
Božični darovi	35	Milijonar brez denarja	75	Svetlobe in sence	1.20
Božja pot na Blede	20	Maron, krščanski deček iz Libanona	25	Silke (Meško)	60
Božja pot na Šmarjni gorl	20	Mladih zanikernežov lastni životipi	75	Spake, humoreska, t-da vez.	90
Canakar:		Minarjev Janez	50	SHAKESPEAREVA DELA:	
Grešnik Lenard, broš.	70	Musolino	40	Macbeth, trdo vez.	90
Mimo življenje	80	Mrtvi gostjač	35	broširano	70
Moje življenje	75	Mali klatci	70	Othello	70
Romantične duše	60	Mesija	50	Sen Kresne noči	70
Balkansko-Turška vojska	30	Malenkosti (Ivan Albrecht)	25	Slovenski pisatelji II. zv.:	
Balkanska vojska, s slikami	25	Mladim srcem. Zbirka povesti za slovensko mladino	25	Potresna povest, Moravske slike, Vojvoda Pero i Perica, Črtice	2.50
Boj in zmagaja, povest	20	Misterija, roman	1.	Tigrovi zobje	1.
Blagajna Velikega vojvode	60	Možje	1.50	Tik za ronto	70
Burska vojska	40	Na različnih potih	40	Tatje (Bevki), trd. vez.	75
Beatni dnevniki	60	Notarjev nos, humoreska	35	Tri indijanske povesti	30
Čarovnica	25	Narod, ki izmira	40	Tunel, soc. roman	1.20
Cvetina Borogradska	45	Nasa vas, II. del, 9 povesti	90	Trenutki oddaja	50
Cvetke	25	Nova Erotika, trdo vez	70	Turki pred Dunajem	30
Čebelica	25	Naša leta, trda vez	70	Trki legende o razpelo, trd. vez.	65
Črtice iz življenja na kmetih	35	Na Indijskih otokih	50	Tisoč in ena noč:	
Drobiz, in razne povesti	60	Naši ljudje	40	I. zvezek	1.30
Spisal Milčinski	40	Nekaj iz ruske zgodovine	35	II. zvezek	1.30
Dekle Eliza	40	Na krvavih poljanah. Trpljenje in strahote z bojnih pobodov bliskega slovenskega polka	1.50	III. zvezek	1.50
Dalmatinske povesti	35	Ob 50 letnici Dr. Janeza E. Kreka	25	3 KNJIGE SKUPAJ	3.75
Dolga roka	50	Onkraj pragov	60	Tisoč in ena noč (Rape)	
Do Ohrida in Bitolja	70	Odkritje Amerike, trdo vezano	60	vez. mala izdaja	1.
Doli z orožjem	50	melko vezano	50	Ugrabljeni milijonar	1.20
Dve aliki: — Njiva; Starka	60	Prapredanove zgodbe	35	V krepkih inkvizicije	1.30
(Meško)	60	Pastir in zanki	25	robovnu (Matije)	1.25
Devica Orleanska	50	Pater Kajetan	1.	V gorstem zakolju	35
Duhovni boj	50	Pingvinski otok	60	V oklopniku okrog sveta:	
Dedek je pravil; Marinka in škrateljci	40	Povest o sedmih obešenih	50	I. del	90
Elizabeta	35	Pravica kladiva	50	2. del	90
Fabijola ali cekar v Katakombah	45	Pabiki iz Roza (Albrecht)	75	3. del	90
Fran Baron Trenk	35	Pariski zlatar	35	OBA SKUPAJ	1.30
Filezofska zgodba	60	Prihajaj, povest	60	Veliki inkvizitor	1.
Fra Diavolo	50	Poligalec	25	Vera (Waldova), broš.	35
Gospodarica sveta	40	Povesti, pesmi v prozi (Baudelaire)	1.	Vojska na Balkanu, s slikami	35
Gostilne v stari Ljubljani	60	trdo vezano	1.	Vrtnar, (Rabindranath Tagore), trdo vezano	75
Grška Mitologija	1.	Po strani klobuk	50	broširano	60
Gusarji	75	Plat svona	40	Volk spokornik in druge povesti	1.
Gusar v obiskih	80	Prst stričen	60	trdo vezano	1.25
Hadiž Murat (Tolstoj)	40	Prst božji	30	Vojni, mir ali poganstvo, I. zv.	35
Hektorjev meč	50	Patrica, povest iz irske junaške dobe	30	V pustiv je sta, III. zv.	35
Hedvika	40	Prva ljubezen	50	Valentin Vodnika izbrani spisi	30
Hudci (Kmetova)	40	Pol gorah in dolinah	80	Vodnik svojemu narodu	25
Hudo Brezdno (II. zv.)	35	Pol litra vipaveca	60	Vodnikova pratika I. 1927	50
Humorske, Groteske in Satire, vezano	80	Poslednji Mehikance	30	Vodnikova pratika I. 1928	50
broširano	80	Pravljice H. Majar	30	Vodniki in preprički	60
Izlet z. Broučica	1.20	Predtržani, Prešern in drugi svetniki v gramofonu	25	Zmislil smrti	60
Izbrani spisi dr. H. Dolence	60	Prigodbe čebelice Maje, trda vez	1.	Zadnje dnevi nesrečnega kralja	60
Iz tajnosti prirode	50	Pice selivke, trda vez	75	Za kruhom, povest	35
Iz modernega sveta, trdo vez.	1.60	Pred nevlite	25	Zadnja kmetiča vojska	75
Izbrani spisi dr. Ivan Menežger:		Popolniti	60	Zadnja pravda, vez.	70
2 zvezka	1.50	Poznava Boga	30	Zmaj iz Bosne	70
Igranka, broširano	80	Pirhi	30	Življenje slov. trpina, izbrani spisi Aleševca, 3. zv. skupaj	1.50
Igralce	75	Poročenj	30	Zlatokopi	20
Jagnje	30	Praski judok	23	Zemini naše Koprno	45
Janke in Metka (za otroke)	30	Prisega Huronskega glavarja	30	Zmote in konec gđ. Pavle	45
Jernič Zmagovaj, Med plazovi	50	Pravljice in pripovedke (Košutnik)	1.	Zbirka narodnih pripovedk:	
Jutri (Strug) trdo vez	75	1. zvezek	40	I. del	40
broš.	80	2. zvezek	40	II. del	40
Jurčičevi spisi:		Prvic med Indijanci	30	Znamenje štirih (Doyle)	50
Popolna izdaja vseh 10 zvezkov, lepo vezanih	16.	Preganjajo indijanskega mlajonar-jev	30	Zgodovinske auskdate	30
6. zvezek: Dr. Zober — Tugomer	75	Robinzon	50	Z ognjem in mečem	3.
broširano	75	Robinzon Crusoe	60	Zločin in kazni:	
Juan Mserija (Povesti iz španskega življenja)	50	Revolucija na Portugalskem	30	I. in II. zvezek	1.
Kako se sem jaz ukal	60	Rdeča in bela vrtnica, povest	30	Zgodbe Napoleonaovega huzarja	60
(Aleševca) I. zvezek	60	Rdeča megla	75	vezano	80
(Aleševca) II. zv.	60	Rdeča kokarda	1.25	Zgodbe zdravnika Muznika	70
Kako sem se jaz ukal	60	Seržant Diavolo, vez.	1.60	Zlati pantar	80
(Aleševca) III. zvezek	60	Slovenski šaljivci	40	ZBIRKA SLOVENSKE POVESTI	
Korvajska brata, povest iz mladimov v Koreji	30	Slovenski Robinzon, trd. vez.	75	1. zv. Vojnomir ali poganstvo	35
Krvna osveta	30	Stric Tomova kočja	50	2. zv. Hudo brezdn	35
Kmečki punt (Senca)	50	Sueški invalid	35	3. zv. Vesele povesti	35
Kuhinja pri kraljici gosli nočici	50	Sueški širno Indijo	50	4. zv. Povesti in slike	35
Kaj se je Markara sanjalo	25	Stiri mrti, 4. zv.	35	5. zv. Student naj bo. — Nraž vsakdanji kruh	35
Kazaki	60	Smrt pred hise	65	SPISI ZA MLADINO (GANGLI)	
Križev pot potra Kupljenika	70	Stanley v Afriki	50	3. zv. trdo vezano. Vsebuje 12 povesti	50
Kaj se je izmislil dr. Ota	45	Spemini Jugoslovanskega dobrovoljca, 1914-1918	1.25	4. zv. trdo vezano. Vsebuje 9 povesti	50
Levatičevi zbrani spisi	90	Sredozimci, trd. vez.	60	5. zv. trdo vezano. Vinski brat	50
1. zv. Pesmi; Ode in elegije; Sonetje; Romanec; balade in legende; Tolmač (Levatič)	70	Strahoto vojne	50	6. zv. trdo vezano. Vsebuje 10 povesti	50
5. zv. Silka Levstika in njegove kritike in polemike	70	Stiri mrti, 4. zv.	35		
Ljubljanske slike, Hišni lastnik, Trgovca, Kupčijski stražnik, Uradnik, Jezični doktor, Gostilničar, Klepetulje, Natakarc, Duhovnik, itd.	60	Smrt pred hise	65		

Knjigarna "Glas Naroda"

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
216 West 18th Street, New York

KRATKA DNEVNA ZGODBA

RENZO PEZZANI:

HIŠA BREZ LUČI

Nad Filomenino hišo se je ustavil angel življenja. Ta pa, ki je imela pravkar postati mati, je sedela na pragu. V ta kotiček je najraje pogledavala oktrobrsko sonce in splošno svoj najtoplejši žar. V ta kotiček so prihajali tudi vsi glasovi iz bližnje okolice in kakor litonije ji je bila na uho slovesna pesem njenega moža, ki je šel za voljo in kravami. Do tega kotička se je nesel duh vlažne zemlje in uveloga listja. Ona pa je sedela na bišnem pragu z rokami na kolenih. Čelo ji je rosilo materinski pot, usta pa so šepetala skritemu življenju. Teda stopi k njej mlajša sestra Marija z naravno radostjo na usnah. "Sestri! Pravi Marija: "To je morebiti zate dan bolečin in veselja. V tvojih očeh že gorita dve življenji. Vidim jih!" Po teh besedah ji pogladi čelo, poljubi blede roke in ji veli, naj gre v kuhinjo. Filomena vstane in gre. Marija pa vzame blazino in gre za njo. Po Zdravi Mariji je postalo hladno. Prišel je ostri zrak z gora in prinesel meglice in vlago. Ko je v daljinih nekje zatoni sonce in so se po nebu razprosteli ožarjeni oblaki, ki se vrtili okoli svojimi volji in kravami. Zrak se je napotil z vonjem pekošene trave, mleka in obile krme, ki je čakala krave in vola. Okno, ki je odprto proti daljini, se zdi kakor slavnostna volobina oltarja, ki pričakuje kip milice svetnika. Stari mesec pa gleda z vršine in se ogleduje in ziblje po vseh zemeljskih vodah. Nihče ne sliši. Može to krh... Ta tri bitja v tej uri ne bi mogla šepetati drugega ko rožni vene. Življenje dopušta kmetu samo po govor z Bogom in grudo. Zmarilo se je, dodobra in nič več ne vidi drug drugemu v oči. Očrtno se oglašajo črček, a Filomena tiho zajoka. Marija poljsa njeno roko in jo nežno stisne v svoji. "Zakaj jočeš, ko je radost, ki jo pričakuješ, že tu?"

Zoper izvinjenja
Če ti izvinete čenčk, ali če se vam zdi, da boste od bolečin v roki ali hrbtu zblazneli, vzgajte ANCHOR PAIN-EXPELLER. Zoper izvinjenje, ki ga povzroča bolečina, je to zdravilo, ki ga povzroča bolečina. V par minutah bo bolečina podlegla, odlegla vam bo in oči bodo se bo vrnila. Vse kot 60 let je bil Anchor Pain-Expeller priljubljen domači zdravilo za hitro odpravo bolečin.
Pri vseh lekarnah — 35c in 70c velikosti.
Samo pristni ima Sidro varstveno znamko.

PAIN-EXPELLER

Marija je krenila po uličici na levo in se znašla pred krmo "Rdeči petelin". V njej je bilo veliko ljudi, ki so plesali, peli, kadili in pili vino. Tu so imeli ogenj, a mlado dekle... samo... ob tej uri... Jutri bi o tem govorila vsa vas. Obrne se in zagleda zelo razsvetljeno hišo. V njej gotovo obhajajo svatbo, pomisli Marija in stee proti hiši. A ko je bila že povsem blizu, je zaslišala ženski jok in nrtvaške molitve. Marija je vstopila, prosila olja in ognja, se prekrizala in odhitela v noč. Jezila se je, da je morala vzeti ogenj v hiši z mrlicem; spretela jo je z ona. Pot se ji je zdela nenavadno dolga, mnogo daljša kakor navadno. Vetr se podi med drevjem in po poti. Luč drgeta. Marija teče, že je na domačem dvorišču. Na pragu se spotakne ob senco: bil je Filomenin mož, ki je tiho jokal. Marija je takoj vse vedela. Ko je planila v sobo, je lešerba osvetlila nemil prizor. Na postelji je ležala v smrtni blelosti njena sestra. Poleg nje je ležalo lepo de- "Oh!" krične Marija. "Ljuba sestra... umrla si, ne da bi bila

videla svoje dete... Ni bilo ne olja ne ognja, sestra!... Oh, če bi ga bila mogla vsaj videti, sestra, sestra!" Naslednji dan so vse vaščanke spremile Filomeno na pokopališče. Vsaka je nosila v rokah prižgano svečo... po najlepšem soncu svetlega oktobrskega dne...

ŠOFERJI POD BOLJŠEVIKI

Male dnevnosti "Večerne Moskve" nam slikajo resnično življenje v Rusiji. Kmalu po Novem letu je bilo obsojeno več mostovskih šoferjev na zapor od 6 mesecev do 3 let, ker so prejemali napitnino. Njihovi avtomobili so namreč državna lastnina. Zasebni avtomobil je pod sovjeti velika redkost, posebno odlikovanje za služnih javnih delavcev. Moskovski šoferji morajo dnevno oddajati državni blagajni vsaj zašček. Blagajna ga pregleduje na temelju avtomobilskega števca in šoferjem potem prepušča za nagrado določen del vsega zneska. Šoferji so bili mnenja, da ne tise ta določba njihovih napitnin. "Saj smo državni plačali, kar je kazal števce", so izjavili pred sodniki. "A vse ostalo je naš osebni zaslužek. Sodnice je poučilo šoferje o napačnosti njihovih nazorov... 23 poslalo v zapor. Še bolj zabostna usoda je zadelo 29 let starega šoferja Valentina Ivanova. V novoletni noči je bil vinjen, zaletel se je v skupino gojenec vojne šole, povozil na smrt dva in ranil sedem oseb. Sovjetski kazenski zakonik določa za slično zločin kot najvišjo odmero 10 let ječe. Sodniki so obsodili Ivanova na smrt, ker ni povozil navadne ljudi, temveč bodoče častnike. Posebna ljubezen in spoštovanje do rdeče vojske je sveta dolžnost slehernega proletarca.

RUSIJA BO PRISTOPILA K LIGI

Pariz, Francija, 22. marec. — Diplomatični krogi pričakujejo, da bo jeseni Rusija stopila v Ligo narodov. Sovjetski zastopniki so poizvedovali pri zastopnikih Ligi, članje in so dobili zagotovilo, da je Rusija dobrodošla. Predno more vstopiti v Ligo, jo morajo nekatere države, ki so že članice Lige, priznati. Diplomati pa tudi upajo, da bo Rusija zopet privabila v Ligo Nemčijo in Japonsko.

Elisabeth Rethberg, zborovodja; Artur Bodanzky, sodnik; Maria Olszewska, spodaj.

Kadarkoli pojem Elsb Wagnerjem "Lohengrinu" — pravi Elisabeth Rethberg — se vedno spomnim svojega prvega nastopa na odru. Nastopila sem v "Lohengrinu" v Kraljevi operi v Drazdanah. Teda seveda nisem pela Elsb. Imela sem vlogo dvorjanice. Bila sem tako razburjena in nervozna, da se mi je zdelo kot da bi bila vsa moja kariera odvisna od tega nastopa.

Teda mi se ni bilo dvajset let. Živela sem pri stariših ter se učila petja. Peta sem pri domačih zabavah ter včasih v cerkvi. Nekoč me je blislal kapetnik Franz Reimer in me je angažiral za opero.

Nihče ne more opisati moje ga veselja. Niti stariši mi niso verjeli, dokler ni oče v mojem imenu podpisal pogodbe. Bila sem namreč premlada, da bi jo smela sama podpisati.

Opera, ki bo broadcastna v soboto iz Metropolitan Opera House pod pokroviteljstvom izdelovalcev Lucky Strike cigaret, ima tri dejanja.

Začne se s preludijem, ki je eno najkrasnejših del Wagnerjevega ženja.

V drugem dejanju je dramska scena Ortrud-Tetramund, dust Elsb in Ortrud ter veličastna procesija v cerkev.

V tretjem dejanju je najkrasnejša "Poroka koračnica". Krasno je tudi slovo Lohengrina od neveste.

Značilno je, da je bil "Lohengrin" prvič predvajan v Weimaru leta 1850, njegov skladatelj Wagner ga je pa slišal že leta 1861, kajti ves tisti čas je bil politično izgnan iz Nemčije.

Poleg Elisabeth Rethberg, ki bo pela vlogo Elsb, bodo nastopili: Lauritz Melchior, Lohengrin; Gustav Schuetzendorff, Tetramund; Maria Olszewska, Ortrud; Emanuel List, kraj Henrik; George Cehanowsky, Herald. Artur Bodanzky, bo dirigiral.

Poziv!

Izdajanje lista je v zvezi s velikimi stroški. Mno go jih je, ki so radi slabih razmer tako prizadeti, da so nas naprosili, da jih počakamo, zato naj pa oni, katerim je mogoče, peravnajo na ročnino točno.

Uprava "G. N."

DVE SIROTI

Spisal A. D. ENNERY

119

DRUGI DEL

I.

Salpetriera, zgrajena pod vlado Ludvika XIII., je bila v začetku določena samo za neozdravljivo bolne ženske. Pozneje so porabili del poslopja za zavetišče blaznih žensk. Končno, proti koncu vladanja Ludvika XIV., ko se je strahotno množilo število lahkoživk in prostitutk, ko je bilo zatiranje zločinstva vedno težje in je imela policija čez glavo dela s pregledovanjem javnih hiš in aretacijami okuženih prostitutk, so morali porabiti v druge svrhe še en del poslopja.

V času, ko so se pletli tu opisani dogodki, je požirala Salpetriera gojenke treh gori označenih vrst.

Prah, ki so ga dvignile v javnosti orgije v Bel - Air, je prisilil policijo ostrejšemu nastopu in posledica je bila, da se je ženska kaznilnica še bolj napolnila.

Naj so imele znane kurtizanke in lahkoživke iz Opere še tako dobro protekcijo, ušodi javnih prostitutk niso mogle uiti, čim je policija zvedela, da so se udeležile teh orgij.

Med aretiranimi ženskami v Salpetrieri najdemo res glavne udeleženke domače zabave, ki jo je bil priredil nesrečni markiz de Presles: Florette, Julijo in Coro, tri lepoticice, prejšnji večer še v svili in nakitu, zdaj v jetniški raševini.

Poslopje je bilo razdeljeno kot rečeno v tri oddelke in je tudi služilo trem različnim svrham.

Od poslopja ločeno dvorišče je bilo namenjeno pokvarjenim dekletom in zločinkam.

S tega prostranega, z drevjem zasajenega in obzidanega dvoriša se je videla skozi večjeve golega drevja cerkev.

V ozadju so zapirale mreže dohod na glavno dvorišče, kamor se je prišlo skozi oddelek za umobolne. Na vsaki strani prostora za zprehajanje jetnice je stalo veliko poslopje. Na eni strani je bila bolnica, na drugi pa skupna spalnica jetnic.

Dejali smo že, da so bile zločinke zaprte v Salpetrieri, dokler jih niso obsodili na prisilno delo ali pa na izgon na Louisiana.

V Salpetrieri so prignali tudi Marjano, žrtev Jakoba Frocharda, ki se je bila dala sama aretirati, da bi delala pokoro za tatvino. Spominjamo se, da je Marjana od daleč poznala slepo siroto, ki jo je videla pred aretacijo na trgu.

Opazila je tudi Frochardko. Kruta babnica je vodila dekleta za roko in Marjana, ki ni mogla vedeti, kaj se je zgodilo potem, ko je zapustila na trgu obe dekleti, je spoznala samo toliko, da je slepo dekle v rokah stare beračice.

Pomislila je, da bi lahko prepričala grodbijo, morda celo zločin. In pozablja, da je aretirana, je hotela hiteti Luizi na pomoč.

— Vse drugo vemo.

Vojaki so Marjano znova zgrabili in zaman so bile vse njene solze in prošnje, naj jo izpuste.

Pretakala je solze iskrene spokornice. Ko so paznice v kaznilnici opazile to, med pokvarjenimi dekleti tako redko vedenje, so mislile, da imajo pred seboj premeteno lice-merko.

Najmlajši med njimi žilica ni dala miru, da bi se ne obregnila ob njo, češ, nikar ne letaj tako nedolžnega obraza, saj vemo, koliko je bila ura.

Marjana je pa preslišala to zbadanje. Stara paznica je naročila, naj oblečejo novo jetnico v jetniško obleko. Čim so jo pa paznice prijele, je vstala in se otožno ozrla na nje, rekoč:

— Ah, pustite me tako!... Pustite me tu umreti!

Paznice so jo obkolile in ji jele prigovarjati, naj se brez obotavljanja podredi jetniškemu redu.

Te redovnice so bile zelo mirne in dobre, svoje težko delo so opravliale potrpežljivo, požrtvovalno.

Toda svojo dolžnost moramo izpolniti, — je menila druga. Marjana je gledala redovnice in nehotno se spomnila depih besed, ki jih je slišala tik pred aretacijo iz ust dveh drugih mladenk.

Oni dve sta ji dejali: — Bojite se, da vas najdejo in aretirajo... da vas vržejo v ječo.

Ali ni bolje sedeti nekaj mesecev v ječi kot pa zaslužiti večno kazen?...

Še vedno so ji zvenele v ušesih te tolažilne besede.

— Ko pridete iz ječe, boste spravljene z ljudmi...

— Ko se pa spokorite, boste spravljene z bogom...

Te besede ji niso šle iz spomina.

Pogumno je stopila na prvo stopnico pokore s tem, da je priznala svoj greh in prosila, naj jo zapro... In zdaj je zaprta, zdaj ji je že tekla kazen, pokoro za greh je že delala.

Njena razburjenost se je polegla. Obrislala si je solzne oči in dejala mirno:

— Pripravljena sem ubogati... Kaj naj storim, povejte, kaj zahtevate od mene?

Sram jo je bilo in bledeča jo je obšla, čutila je na sebi poglede redovnic in pomislila je:

— To je začetek kazni... To so prvi trenutki dolge pokore, ki sem si jo naložila.

In udana v voljo božjo je sama oblekla jetniško obleko.

Kar je zapel v zvoničku zvon. Na znamenje najstarejše paznice so vse pokleknele. In Marjana je slišala, kako tiho molijo.

Počasi je tudi ona pokleknila. Prvič od svojih otroških let je molila.

Glas zvona je obudil v njenem sren neznamno čustva.

In ko je slednjič stopila pred njo predstojnica, se je Marjana komaj premagala, da ji ni padla k nogam.

Ali je sestra Genovefa opazila njeno zbežanost, ali je uganila kaj se godi v njenem sren? Naj bo že karkoli, gotovo je, da je vprašala Marjano z mirnim, sočutnim glasom:

— Zakaj pa drhtite, dete moje?... Mar tiste, ki prestopijo prag te hiše, nimajo pravice do našega sočutja? Pomirite se, draga hčerka...

In ker je iztegnila roko, da bi jo položila jetnici na glavo, je Mariana vstala in ji poljubila roko.

Potem je pa prestojnica odšla in kmalu so utihnili njeni koraki v dolgih dvoranah, kjer so stale postelje jetnic.

Pregled je bil končan. Sestra Genovefa je odhajala v cerkev k večernicam.

Tiste noči Marjana ni zatislila očesa. — Mrzlica jo je tresla, težko je dihala in preganjale so jo strašne prikazni. Skozi pajčolan razvnete domišljije je videla obe dekleti, ki ju je bila srečala na Pont-Neufu.

Nerazločne besede so ji uhajale iz grla: premetavala se je tako močno, da je padla s postelje na kamnito tla.

Takoj je prihitela službujoča sestra. S pomočjo dveh jetnic je spravila Marjano nazaj na posteljo.

— Ubogo dete! — je dejala. — Mrzlica jo trese.

— Morda bi kazalo obvestiti predstojnico, — je menila prva jetnica.

— Beži no! — se je zarežala druga. — Saj vidiš, da hlini bolezen, da bi vzbudila sočutje.

In kakor bi hotela potrditi to brezsrčno domnevo je Marjana nepremično obležala. Njeno dihanje se je umirilo.

(Dalje prihodnjik)

Ljubiteljem leposlovja

Cenik knjig vsebuje mnogo lepih romanov slovenskih in tujih pisateljev. Preglejte cenik in v njem boste našli knjigo, ki vas bo zanimala. Cene so zelo zmerne.

Knjigarna "Glas Naroda"

Koledar l. 1934

Bomback piše o "BOULDER DAMU"; Troha govori o "DUHOVIH IN STRAHOVIH" ter o "KRIŽIH IN TEŽAVAH"; Rupnik pa klastično opisuje DOBO BLAŽENE PROHIBICIJE, — vse to poleg kratkih povesti, zanimivih spisov, gospodarskih in tehničnih razprav, najdete v letošnjem koledarju.

Cena 50c

Vemo, da boste popolnoma zadovoljni z letošnjim koledarjem in zaradi tega ne odlašajte, pač ga pa naročite še danes.

TEH 160 STRANI ZANIMIVEGA ČTIVA, SLIK, POUKA IN NASVETOV JE VREDNIH Z A VSAKEGA 50 CENTOV

Slovenic Publishing Company
216 West 18th Street
New York, N. Y.

NJEN VODNIK

ROMAN
IZ ŽIVLJENJA

ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL: I. H.

40

Zamisljen gleda Henrik na skale. Zdi se mu, kot bi ga s stajin-
stevco silo vlekle k sebi.

In vpraša se, zakaj da ravno te skale stoje tako puščobne sre-
di rodovitne zemlje. Za to mora biti kak vzrok. Najbrže so iz zelo
trdega kamna. Te skale, v katerih je strašilo, so Henrika pričelo
zanimati takoj, ko je prišel na Doxano.

— Ali vas smem peljati v obednico, senor? — vpraša Pedro.

Henrik se zbudil iz svojih misli.

— Da, Pedro, pripravljen sem.

Z zadovoljstvom gleda Pedro lepo zraslega mladega moža.
Njegovo telo je, kot bi bilo vitko. Malokdo bi se mogel meriti z njim,
niti senor Mentora.

Ko stopi Henrik v obednico z velikimi obokanimi okni, že naj-
de tam senora Mentoro in senora Ombro, ki sta čakala na obe go-
spodinji h'je. Henrik ju pozdravi s priklonom in Alfonso Mentora
stopi k njemu z nasmejem:

— Kako vam ugaja Doxana, senor?

— Čudovito lepa hiša je to in krasno posestvo.

Alfonso priklima.

— Kmalu me morate z obema damama obiskati na Sireni; me
bo zelo veselilo.

Henrik se prikloni.

— Zelo ste ljubozni, senor, rad se odzovem temu povabilu,
samo kadar bom imel priložnost.

— Priložnost boste že našli. Odkrito povedano, meni ste zelo
vše. Takoj, ko sem vas prvič videl, sem vedel, da bova mogla biti
prijetelja. In v našem oddaljenem kraju nas veseli, ako vidimo ka-
kega novega človeka. — pravi Alfonso in njegove temne oči se za-
dovoljno vprašujejo o Henrikov obraz.

— Veseli me, da vam ugajam, senor, in če mi dovolite, vam
moram vsi tudi jaz, da najdem v vas zelo prikljupčnega človeka.

Senor Ombra z zavistjo pogleduje oba mlada človeka. Tudi Al-
fonso Mentora je imel na sebi elegantno, moderno obleko. Sano,
kadar je na konju drvil čez polje ali pa je ušel jahati mladega ko-
nja, kajti tudi Mentora je redil konje na svoji Sireni, je nosil s sre-
brom in zlatom obšite bluze, kratki jopiči in sambre. V družbi in
v svoji hiši pa se je oblačil na evropski način. In prav lepa je bila
v tej obleki njegova postava, ki se sicer nikakor ni mogla primer-
jati s Henrikov.

Kmalu nato vstopita senora in senorita in Alfonso polje Cedo
z veselimi govorjenjem k mizi, medtem ko se senora prime Henriko-
ve roke. Senor Ombra jim sam sledi in v njegovih očeh se čudno
blika. Prisostvi tega senora Roma mu ni ugajala, četudi še sam
ni vedel kaj. Po svojih indijanskih prednikih je imel naravno
lastnost, ki ga je omarila pred Henrikom.

Sedejo okoli velike, okrogle mize, ki je bila pokrita z drago-
ceničnim dametom in na kateri je stala kristalna in srebrna posoda.
Sredi mize je bila srebrna posoda z lepim sadjem, ki je rastle pod
Henrikovim oknom. Dva služabnika sta stregla pri mizi, tretji pa
je prinašal jedila. Pri mizi se vsi živahno razgovarjajo. Senora in
senorita pripovedujejo o doživljajih na potovanju in senora, se-
veda, je natančno popisala, kako je Henrik rešil iz ognja njo in nje-
no biser. In pri tem posebno povdarja, kako valito in neomejeno za-
upanje ima vanj. Alfonso z vinom napije Henrika.

— Moje spoštovanje in hvaležnost, senor.

Henriku je bilo zelo mično, da je bil pri tem razgovoru po-
glavna oseba. Zato ga veseli, ko se senora obrne k senoru Ombri:

— Senor Rom bo to zaupno mesto, ki si ga je pridobil na na-
šem potovanju obdržati tudi tukaj. Ne bo samo moj tajnik, da me
bo bolj vpeljal v gospodarske posle, temveč bo stopil tudi kot u-
radnik v gospodarskem uradu. In ves svoj prosti čas bo porabil za
to, da si ogleda vsa dela našega gospodarstva. Nekaj semstrov je
obiskoval poljedelsko visoko šolo in me bo veselilo, ako se bo po-
briga za vse, kar se zdi meni težavno. O vsem mi bo potem vedno
dal svoje poročilo. Vi, senor Ombra, ste preveč zaposleni, da ni-
imate dovolj časa, da bi mi mogli podati natančen pregled našega
gospodarstva. In, odkrito povem, vaše poročilo mi je vedno nera-
zumljivo. Nasprotno pa mi senor Rom razloži vse jasno in tako mi-
slim, da bom z njegovo pomočjo vedno dobro o vsem poučen. Vi,
senor Ombra, boste toliko prijazni, da mi boste vse pokazali in tu-
di vse knjige, ki spadajo v vaše področje.

Tako je senora junaško posegla v zadevo, katere se je nekoliko
bala. Pogum, dobri smisel zaradi Henrikov navzočnosti, drugače se
skoro gotovo ne bi upala senoru Ombri vse to povedati.

Medtem ko senora govori z Ombro, ga Henrik ostro opazuje
in pri tem opazi, da je nekoliko prebledel in da mu oči tajinstveno
žare.

— Toda, spoštovana senora, — odvrne samozavestno Ombra, —
zakaj naj bi taki mlad mož, ki nima nikakega pojma o našem po-
djetju in o našem poslovanju, dobil v pogled v naše poslovanje? Vi,
kot ženska, vidite samo od ene strani in ženske naj bi se za take
stvari ne brigale. Upam, da ste popolnoma prepričani, da je v mo-
jih rokah vse v dobrih varstvu. Zato si ne belite glave. Vsako če-
rtetjete prejmete moj natančen obračun in s tem je za vas zadeva
rešena.

Senora se prosiče obrne na Henrika, ki tudi takoj poseže v po-
govor.

— Motite se, senor Ombra, ako mislite, da nisem v položaju,
da bi mogel dobiti natančen vpogled v vaše poslovanje. To bom
kmalu razumel. Ako pravite, da senora vidi vse od ene strani, je za-
to dolžnost njenih uradnikov, da ji razložijo, da more vse poznati in
razumeti. Zato bo moja naloga, da se o vsem poučim in nato bom
senori natančno poročal.

— Ombrova oči se ježno bliskajo proti Henriku. Nato pa se obrne
k senori, rekoč:

— Ali naj bo to izraz vašega nezaupanja do mene?

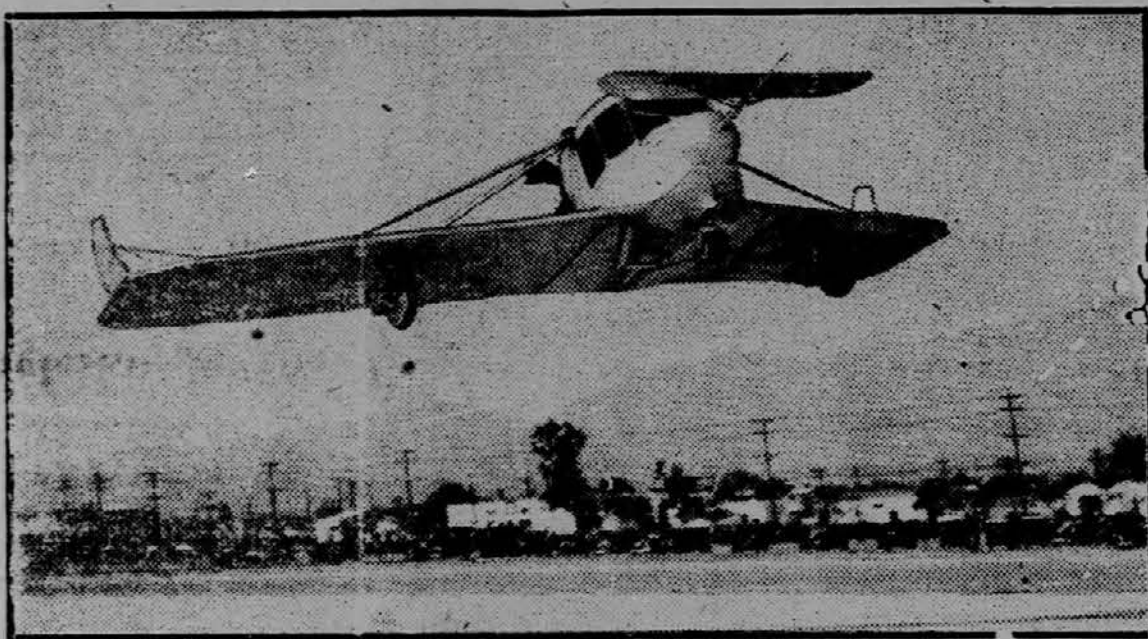
Senora se pod njegovim ostrim pogledom zgane.

— Ne, ne, senor Ombra; kot sem rekla, samo vas nočem pre-
več izdelati in nimate potrebnega potrpljenja, da bi mi vse razlo-
žili. Zato ho to storil senor Rom.

Tedaj pa poseže vmes senor Mentora, ki je že dolgo časa ob-
čutil veliko nezaupanje do Ombre.

(Nalje prihodnjic.)

NEOBICAJNO LETALO

Waldo D. Waterman iz Santa Clara, Cal., bivši pilot za zračno pošto, je konstruiral neobičajno le-
talo, ki ga vidite na sliki. Letalo je brez repa ter zmore leteti z naglico 100 milj na uro.

ZA SPOMENIK PADLIM POLJANECM

Poljane nad Škofjokolo

Cenjeno uredništvo! Prosimo,
odstopite nam podpisanim malo
prostora v Vašem listu za prošnjo,
s katero se obračamo do naših
dragih Poljancev v Ameriki.

Postaviti nameravamo spome-
nik našim vojnim žrtvam, t. j. vo-
jakom, ki so dali svoje življenje
v svetovni vojni. Imamo že daj
časa tozadevni odbor, ker pa ni
imel sredstev, tudi naloge ni me-
gel izvršiti.

Konec lanskega leta, se je re-
organiziral in se zavzel, da svojo
nalogo na vsak način izvrši. Skle-
nilo se je preurediti staro poko-
pališče in postaviti tam spomenik,
ki je zamisljen takole: Betoniraj
naj bi se temelj ali podlaga, vseh
katere naj pridejo kvadri iz do-
mačega (hotavelskega) marmor-
ja, na katere se vklešejo imena
padlih ali drugače umrlih voja-
kov.

Da se spravi skupaj za to po-
trebna vsota, sklenilo se je po-
biti od posameznih faranov-oba-
nov, po 10 Din, kar naj bi zado-
stovalo, poleg male vsote par ti-
soč Din, ki jo ima odbor že na ra-
khal, da se vse to izvrši.

Radi bi pa videli, da se našim
vojnim žrtvam postavi dostojnej-
ši spomenik, morda bronasto soho
vojaka, kot so jih postavljali na-
vadno drugod, da bo vreden svo-
je imena.

V ta namen se obračamo do
Vas Poljancev, ki ste imeli med
vojnimi žrtvami brate sorodnike
in prijatelje, oddolžite se njih spo-
minu s kakim malim prispevkom
za spomenik, ker ko se boste vrni-
li, boste lahko dejali, da ste tudi
Vi bili med tistimi, ki so prispe-
vali za spomenik, da se je posta-
vil.

Vemo, da vam bo težko kaj
prispevati, ker tudi Vas tarejo te-
žave kot nas, imate pa upanje na
bodočnost, da boste še zaslužili, če-
sar pri nas ni in nikdar ne bo.

Da se nismo spomnili naših vo-
jnih žrtv, poprej, je vzrok to, da
za nas časi nikdar niso bili ugod-
ni, ker vedno smo morali odpirati
naše žepne na stečaj. Napraviti je
bilo treba: zvonove, orglje, cer-
kveno posodo, popraviti streho na
cerkvi, zvoniku, župnišču itd.
Skerbeti je bilo treba za podružni-
ce, ki tudi niso imele zvonov, itd.
Vrh tega je pa bilo tudi treba
gledati, da se bili davki in druge
dajatve odrajtane. Prišle so po-

vodnji, ki so prizadele tako dolin-
ce kot hribove s plazovi in usa-
di, in temu je sledila kriza.

Končno, pa če hočemo, resnice
povedati, je Poljanska dolina naj-
revnejši del Slovenije, poleg mor-
da, Bele Krajine, ker, če ne bi bi-
lo tako, bi ne bilo toliko naših lju-
di v Ameriki in drugod, kamor
so odšli, da izboljšajo svoj bedni
položaj.

Tukaj sledi imenik vseh naših
vojnih žrtv. Označeni so z imeni
in po vrstah s h. št., kjer so bili ro-
jeni oz. odkod da so prav za prav,
da boste lažje zasledili, če je med
njimi Vaš brat, sorodnik ali pri-
jatelj:

Jesenko Jožef, Poljane, h. št.
11; Jelovečan Franc, 33; Krek An-
ton, 45; Demšar Anton (Planina),
Poljane, 53; Omeje Aleš, Hotav-
lje, 2; Čadež Gregor, 3; Čadež
Franc, 6; Knaflič Janez, 7; Kr-
melj Blaž, 14; Krmelj Franc, 18;
Ržen Janez, 22; Debeljak Ma-
tež, 24; Demšar Valentin, Dob-
je, 16; Bizjak Jakob, Srednjavos,
3; Košir Matija, 7; Dolene Franc,
10; Ržen Jožef, Dol. Brdo, 9; Bo-
gataj Jakob, 11; Gantar Anton,
13; Kokalj Matež, 22; Albreht
Janez (r. Žir. vrh, 42), Dol. Brdo,
16; Dolinar Anton, Gor. Brdo, 6;
Dolinar Ciril, 6; Šubie Jakob, 17;
Križnik Jožef, Volka, 1; Krek
Janez, 7; Krek Martin, 7; Dol-
nar Martin, 9; Azbe Franc, 26;
Stanonik Franc, Lovsko brdo 4;
Dolence Pavel, Zakobiljek, 2;
Demšar Janez, 6; Demšar Matija,
6; Demšar Matija, Lom, 11; Ra-
movč Pavel, Zakobiljek, 17; Ržen
Jakob (Lom), Dobje, 23; Justin
Martin, (Žiri), Podobenjo, 5; Do-
lence Franc, 15; Mark Pavel, (Ča-
brče), Delnice, 2; Kisovec Mar-
tin, (Podobenjo), Delnice, 3; Kos
Blaž, Gab. Gora, 2; Mrak Matež,
3; Benedek Pavel, 8; Mrak Lovro,
15; Kos Jernej, 16; Vodnik Anton
19; Vodnik Janez, 19; Krmelj Gre-
gor, Smolno, 7; Debeljak Jakob,
Log, 16; Rutar Janez, Buk. Vrh
19; Debeljak Janez, Kovski vrh,
1; Rutar Franc (Buk. vrh), Kov-
ski vrh, 2; Oblak Janez, (Zadob-
je), Buk. vrh, 2; Oblak Jernej,
Buk. vrh, 5; Krmelj Ciril, 16;
Križnik Matež, 26; Božnar Jak-
ob, Kremenek, 2; Božnar Jakob,
3; Peternej Matež, Vinharje, 6;
Primožič Valentin, 13; Križnar
Anton, Delnice, 21; Benedek
Franc, 28; Tavčar Jožef, Jazbine
2; Demšar Janez, Mal. vrh, 8; Kle-
menčič Jožef (Gab. gora), Mal.
vrh, 3; Mrak Janez, 4; Peternej
Matež, 30; Peternej Franc, 10;
Miklavčič Franc, Dol. Ravne, 2;
Justin Janez, Gor. Ravne, 7; Be-
nedek Janez, (Gor. Ravne, 8),
Dol. Zetina, 8; Rutar Valentin,
17; Jelovečan Blaž, Čabrace, 8; Šu-
bie Janez, Volaka, 12; Šubie Ja-
kob, 12; Šubie Luka, 12; Primo-
žič Jakob, 18; Gabičič Jožef, 19;
Peternej Franc, Bačne, 3; Krek
Matež, 7; Ržnožnik Janez, (Ži-
vrh, 34), Bačne, 11; Kavčič Mar-
tin, (Zadobje, 11), Bačne, 16;
Kavčič Jernej, 16; Godec Jernej,
Suša, 1; Dolinar Jurij, 2; Miklav-
čič Matež, 9; Bončina Janez, Je-
lovica, 3.

Skupno 88 imen. Vsi ti so pad-
li, pomrli in bili pogrešani na raz-
nih bojiščih, bolnicah in ujetni-
štvih. Največ jih je pobrala soška

fronta in italijansko ujetništvo.
Vse morebitne prispevke ali da-
rove blagovolite pošiljati na Žup-
ni urad v Poljanah, županstvu ob-
čine Poljane, kakor tudi svojim
ljudem ali sorodnikom, z naroči-
lom, za kaj da je denar in kam
naj se izroči. Karkoli boste posl-
li, bo dobrodošlo, za kar se vam
v imenu župnije in županstva že
vnaprej zahvaljujemo.

Župni urad Poljane,

25. februarja 1934.

Matej Tavčar, župnik.

Županstvo občine Poljane,

25. februarja 1934.

Ivan Debeljak, predsednik.

BARVE, KI NE OBLEDE

Slikar Ernesto de Cecco je pri-
spel iz Udine v Rm peš in med
potjo se je posebno zanimal za gla-
no, da bi ugotovil, katere vrsta
je boljša za barvo. In zdaj pravi,
da se mu je posrečilo odkriti go-
bato lestevico barv in odtenkov, ki
o larko izpostavljene poljubni to-
ploti, pa se prav nič ne izpreme-
ne. Pobarvano deščico ali platno lahko
pusti samo ogenj ali pa človeška
rka. Barve same se pa ne dajo u-
niti. Vlada, mraz, vročina itd. tem
barvam ne more do živga.

Cecco trdi, da če bi bili Grki si-
kali s takimi barvami, bi bile nj-
hove slike še danes sveže, kakor so
bile prvi dan. Slavne slike iz re-
sane dobe bi ne bile prav nič iz-
gubile na svoji lepoti in od pre-
krasnih umetnin, kakor je n. pr.
Leonarda da Vincija "Zadnja ve-
čerja", bi ne ostale same sence. Ce-
co je izbral glino za barve v okoli-
ci Padova in Bologne, v gorah Flo-
rence, v Arezzu, v raznih krajih
Umbrije in Siene.

VAŽNO ZA NAROČNIKE

Poleg naslova je razvidno da
kdaj imate plačano naročnino.
Prva številka pomeni mesec, dru-
ga dan in tretja pa leto. Zadnje
opombe in račune smo razpo-
slali za Novo leto in ker bi žele-
li, da nam prihranite toliko ne-
potrebne dela in stroškov, za-
to Vas prosimo, da skušate na
ročno pravočasno poravnati.
Pošljite jo naravnost nam ali in
pa plačate našemu zastopniku
v Vašem kraju ali pa katerega
izmed zastopnikov, kojih imena
so tiskana z debelimi črkami,
ker so opravičeni obiskati tudi
druge naselbine, kjer je kaj na-
ših rojakov naseljenih.

CALIFORNIA:

San Francisco, Jacob Laushin

COLORADO:

Pueblo, Peter Cullig, A. Saffie

Walsenburg, M. J. Bayuk

INDIANA:

Indianapolis, Louis Banich

ILLINOIS:

Chicago, J. Bevil, J. Lukanich

Cicero, J. Fabian (Chicago, Cicero

in Illinois)

Joliet, Mary Bambich, Joseph Hro

vat

La Salle, J. Spelich

Muscatine, Frank Augustin

North Chicago, Jože Zelenc

KANSAS:

Girard, Agnes Močnik

Kansas City, Frank Žagar

SLOVENIC PUBLISHING CO.

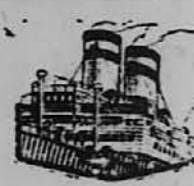
TRAVEL BUREAU

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

PIŠITE NAM ZA CENE VOZNIH LISTOV, RE-

ZERVACIJO KABIN, IN POJASNILA ZA PO-

TCVANJE

SHIPPING NEWS

24. marca:

De France v Havre

28. marca:

Manhattan v Havre

29. marca:

Olympic v Cherbourg

31. marca:

Bremen v Bremen

Volendam v Boulogne

Rex v Genoa

4. aprila:

Champlain v Havre

4. aprila:

Albert Ballin v Hamburg

Pres. Roosevelt v Havre

5. aprila:

Beregaria v Cherbourg

7. aprila:

Paris v Havre

Europa v Bremen

Saturnia v Trst

11. aprila:

Washington v Havre

Statendam v Boulogne sur Mer

Autania v Cherbourg

12. aprila:

Majestic v Cherbourg

14. aprila:

Conte di Savoia v Genoa

De France v Havre

18. aprila:

President Harding v Havre

Deutschland v Hamburg

23. aprila:

Mauretania v Cherbourg

Rotterdam v Boulogne sur Mer

21. aprila:

Bremen v Bremen

Champlain v Havre

25. aprila:

Beregaria v Cherbourg

Hamburg v Hamburg

Manhattan v Havre

27. aprila:

Olympic v Cherbourg

28. aprila:

Vendemia v Boulogne sur Mer

Europa v Bremen

Rex v Genoa

Paris v Havre

29. aprila:

Mauretania v Cherbourg

Rotterdam v Boulogne sur Mer

21. aprila:

Bremen v Bremen

Champlain v Havre

25. aprila:

Beregaria v Cherbourg

Hamburg v Hamburg

Manhattan v Havre

27. aprila:

Olympic v Cherbourg

28. aprila:

Vendemia v Boulogne sur Mer

Europa v Bremen

Rex v Genoa

Paris v Havre

29. aprila:

Mauretania v Cherbourg

Rotterdam v Boulogne sur Mer

21. aprila:

Bremen v Bremen

Champlain v Havre

25. aprila:

Beregaria v Cherbourg

Hamburg v Hamburg